Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG

G. RENOUX

NHỨT HẠNG BÀO-TỂ-SƯ

Ở ngang nhà hát Tây.— Saigon

Tiệm củ cũa ông HOLBÉ và RENOUX

Y-khoa dược liệu đủ thứ
Vật liệu để bào chê thuốc
Vật liệu để dùng chụp hình
Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
Đồ phụ tùng cho nhà bào chê thuốc
Đồ phụ tùng về máy chụp hình
Kiểu và giấy để chụp hình
Đồ để dùng bó rịt
Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
Dầu măng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu **R.** để dùng mà bỏ nha-phiến cũa ông **Holbé** chê ra.
Như vị nào có mua thuốc cũa Thượng đẳng Dược-phòng **G. Renoux** thì phải nài cho có cái nhản **hiệu Xích-long** (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thơ xin, thì nhà Thượng-đẳng Dược-phòng **G. Renoux** sẻ gởi **cho không một** cuốn *Dược-tánh-lược-biên* có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS. *Le Directeur-Gérant*: NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

Tirage 1600 ex. Ngr ch- Sát

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

NĂM THỨ 17
Ngày 24 Janvier 1918

農賈茗談

Số 50
Ngày 12 tháng chạp, năm Đinh-Tị

Mỗi tuần dăng báo ngày thứ năm

ĐỊNH GIÁ BÁN
TRONG CÕI ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm..... 5$00
Sáu tháng..... 3 00
Mỗi số..... 0 15

ABONNEMENTS
France et Colonies

Un an..... 20fr.00
Six mois..... 12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Chủ nhơn:
F. CANAVAGGIO

Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút:
Nguyễn-chánh-Sắt

Dịch-biểu:
Đặng-thúc-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0m065 de large... 1$50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

RAO BÁO
Những lời rao báo ve việc thương mải, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bon-quán mà thương nghị.

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yếu luận.
2. Một buổi nhóm rất hữu ích.
3. Quan Toàn-quyền giá hạnh Bắc-kỳ.
4. Còn 10 câu vấn-đề nữa chớ !
5. Chê thì dễ mà khen thì.....
6. Cách tục tiếp luận.
7. Nhựt-báo vô giá.
8. Sự trồng đu đủ.
9. Âu châu chiến cuộc.
10. Thế giới tân văn.
11. Đông-Dương thời sự.
12. Thầy bói ở núi Tà-lơn.
13. Ai tín.
14. Đại-Pháp lễ nghi.
15. Toán pháp.
16. Trinh-thám tiểu thuyết.
17. Một vị Trạng-sư mới.
18. Túy-kiều.
19. Pensio mat Nguyễn-xích-Hồng.
20. Hỉ tín.
21. Hội làm phước.— Đôi lời cảm tạ.
22. Các lời rao Thương mãi.

二天堂大藥房
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẢN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY

Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỜN

Phàm mà đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặng. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huất trong lòng, lâm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bịnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày đặng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tổ truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bịnh đờn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc nầy, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bịnh, mà rồi sanh con đẻ cháu cũng nhiều, chí như đờn-bà có thai mà uống thuốc nầy, thì lại đặng an thai bảo sản, chừng sanh con ra đặng mạnh mẻ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bịnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chủ trị các chứng kể ra sau nầy:

1· Đường-kinh hoặc trối, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
2· Bạch-đái, Bạch-dâm, ra hoài không dứt,
3· Đường kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;
4· Khí huyết đều hư, đường kinh không có;
5· Hoặc đường kinh ra nhiều quá, như muốn lâm băng;
6· Đường kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
7· Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;
8· Đau lưng, mỏi cẳn, vàng mét, ôm gầy;
9· Thai động chẳng yên, trong bụng đau hoài
10· Đẻ rồi ít huyết mà đau, hoặc lá-nhau không ra.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 4 hườn, uống với nước trà. Còn đờn-bà đẻ thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.

CỮ AN: Những đồ sống-sít, lạnh lẻo, cùng là đồ rang-nướng nóng nẩy, độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... **1 $ 00**

Thuế sanh dược thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh cho nên nghề Y-thuật đã nghiện cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tấn hoá chừng nào, bịnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng nấy, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thiệu hạp thời nghi. Nay Bổn-đường có chế một thứ thuốc nước nầy rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau nầy:

Về các chứng ban,
Bốn mùa cảm mạo,
Nóng lạnh nhức đầu,
Thời chứng dịch hạch,
Hoát loạn mửa vã,
Đau bụng sình bụng,
Trúng phong trúng đàm,
Bất tỉnh nhơn sự,
Cảm gió sanh ho,
Kiết máu kiết đàm,
Nhức mỏi cùng mình,
Tinh thần bãi hoải,
Trúng thử phát nóng,
Thủy thổ bất phục,
Vị chẳng tiêu hoá,
Đi ghe đại sóng,
Sơn phong chanh rét,
Da ngứa nổi sẩn.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bịnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọ đến 20 giọt.— Con nít chưa dãy 6 tháng uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... **0 $ 10**
Mỗi 10 ve..... **0 90**

Nhị-khoa-cáng-cơ-táng

Chủ trị con nít cập mạng kinh phong, cùng các chứng bịnh của con nít kể ra sau nầy:

Cảm mạo phong hàng, mình nóng, mặt đỏ, đàm ngăn chận con mắt láo liên, hoặc trợn trắng, cứng răng, cứng hàm, bất tỉnh nhơn sự, miệng mũi trúng khí, trong ruột đau thắc, hơi thở khò khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giựt tay giựt chơn, đường đại huất bón, hoặc miệng môm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CẤP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán nầy.

Còn như thoạt nóng, thoạt lạnh, khi mửa, khi ỉa rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, ôm gầy khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiểu không tốt, tay chơn lạnh ngắc rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán nầy lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ dặng các chứng bịnh và mạnh mẻ trong mình.

Mỗi gói giá là..... **0 $ 25**

Bạch trược cao

Thuoc nầy để trị các bịnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kế lậu huyết chảy ra dầm dề cứ theo, phép mà dùng thì hết, lại trừ dặng các chứng bịnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hiệp giá là..... 0 $ 60

DÔ-TÁI-SANH

Dại-dược-Phòng

26, rue Gialong, 26.— CHOLON

Tại bổn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, bổn hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị đàm dưỡng-phổi, và trừ các chứng bịnh ho, như: Ho-lao, ho-tổn, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hễ dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quí ông coi cho kỹ những thuốc của bổn hiệu tôi thời chắt.

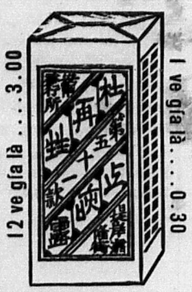

TẠI BỔN-HIỆU

Có trồng răng và bịch răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chắt chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quí ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đứng bảo lảnh trong một năm như có hư tôi sữa lại không ăn tiền).

Nhà QUANG-HUY

54, rue Viénot.— Saigon

Mới tiếp sang:

Trà Ninh-Thái ngon lắm.....	0$60	1 lon
Trà hột ướp sen.....	0 40	1 lon
Trà **Mộng-Tiên** uống bỏ Á-phiện có hơn muôn người đã bỏ được rồi,.....	1$50	1 gói
Đủ thứ mực: Đen, 100 ve.....	7 00	
Xanh, Tím, Đỏ, 100 ve.....	10 00	
Mực in xu-xoa 10 ve.....	4 00	
Mực con dấu 10 ve.....	3 50	
Bóng đèn khí Philippe 50, 100, 200, 300, 400.		
— O. R. Tia rẻ lắm.		
Bếc khí đá thứ rẻ, đèn dũ thứ rẻ.		

TRƯỚC KHI MUA XE MÁY

Thì quí-vị nên đến tiệm

LỤC-TỈNH-LẦU

Thì quí-vị sẽ chọn đặng

XE EMBLEM VÀ MEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48
Góc Chợ-mới
SAIGON
TRẦN-QUANG-NGHIỆM

Đô-trạch-Sanh, Đại-dư'ợ'c-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bào chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và T ung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay bổn hiệu mới chế một thứ thuốc nầy, thơm tho ngọt diệu, hình nó giống trái cà-na, đựng trong hộp theo kiểu sau đây, để trừ các chứng lậu ho, đau bụng và siểng, uống nó thì ngủ ngon, thiệt là một thứ thuốc trị đàm hạng nhứt, chẳng luận lớn nhỏ, đều uống đặng cả. Xin quí vị có mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đồ giả.

Mỗi hộp..... 0$25 — 12 hộp..... 2$40

CÁO BẠCH

Xe hơi đi thơ và đưa bộ hành

Từ Gocông lên Saigon chạy mỗi ngày.

Này nữa lại như vầy:

Ban đi.— Sớm mai Gocông 6 giờ rưỡi chạy lên tới Saigon là 9 giờ rưỡi.

Ban về.— Chiều lại ở Saigon 3 giờ rưỡi chạy về tới Gocông là 6 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

SAIGON
- đi Cần-giuộc..... 0.60
- đi Chợ trạm..... 1.00
- đi Cần-dước..... 1.20
- đi Cầu-nổi, Vàm-cỏ..... 1.60
- đi Gocông..... 1.90

GOCÔNG
- đi Vàm-cỏ..... 0.50
- đi Cần-dước..... 1.00
- đi Chợ trạm..... 1.20
- đi Cần-giuộc..... 1.60
- đi Cholon và Saigon..... 1.90

Đường từ Gocông lên Mytho

Mỗi tuần chạy 3 lần là: thứ hai, thứ ba và thứ tư. Ở Gocông sớm mai 6 giờ rưỡi chạy tới Chợ-gồn 7 giờ, tới Chợ-gạo 7 giờ 45 phút, tới Mytho 8 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

GOCÔNG
- đi Chợ-gồn..... 0.50
- đi Chợ-gạo..... 1.00
- đi Mytho..... 1.60

Con nít từ 10 tuổi ăn nửa phần tiền, đồ hành lý mỗi kilo là 2 chiêm.

Bến xe đậu:

Ở Saigon thì tại Chợ-mới Saigon.
Ở Mytho thì đậu tại ga xe lửa.
Ở Gocông thì đậu tại Chợ.

NGUYỄN-VĂN-ĐẤU dit NĂM-NHỎ
Propriétaire d'automobiles
Service Postal Saigon-Go-Buợc

Ai có dùng người coi vườn ruộng chăng?

Có một người tác lối 40 mươi, biết tiếng Langsa. Nay muốn kiếm mọt chỗ làm như Gérant, coi sóc việc ruộng nương. Ai muốn cần dùng, xin do nơi quán Nông-cổ Mín-đàm.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

TIỆM HỌA CHƠN DUNG

Nguyễn-đức-Nhuận

ở ngang gare xe lửa Gia-định

Tiệm nầy vẽ theo thể cách khéo lắm, để trăm năm cũng không phai.

Quí-vị có gởi hình chụp sẵn lên vẽ hoặc gởi thơ thương-nghị đều chỉ xin để bao nhiêu vậy.

M. Nguyễn-Đức-Nhuận
Dessinateur à Giadịnh.

Mời đến thử xem... MAU LẮM! MÀ RẤT KỸ CANG

TIỆM MAY

Nguyễn-hữu-Sanh

Ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

May đủ các thứ kiểu áo-xiêm vân, dài, và y-phục Âu châu (paletot) theo thức thể.

Có bán sẵn vải-bô, tơ-lụa, kiểu mới hông-lạ. Lương-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cùng hàng Tây, hàng Nhựt-bổn, các màu sắc.

Vấn, Nhu, Xuyên, Lãnh (Trung-huê). Nhuộm Gia đụng, thật tốt.

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vân vân!!!

Nếu chư-quí-vị muốn hỏi kiểu đồ chi, xin viết thơ đề:

Mme Nguyễn-hữu-Sanh,
A 10, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh, SAIGON

NHÀ CŨ MICHEL.

L. CAFFORT kế nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SÚNG BẮN CHIM

KHÍ GIÁI, THUỐC ĐẠN DU THỨ. Đồ phụ tùng săn bắn.

Xe máy đạp hiệu « Alcyon » và hiệu « Sphinx » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu nầy ở Nam-kỳ). *Kể phụ tùng xe máy đạp* (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thục, vân vân)

ĐỒ NỮ TRANG, đồ mạng lệ và Áo bằng bạc, đồng hồ đủ thứ, đồng hồ trái quít hiệu « Lip ».

Chuyên đeo cờ, mề-đai, mề-đai-đồng cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giấy làm chứng 18 Carat.

GIÁ RẺ LẮM, ÍT TIỆM BÌ KỊP!

Sẽ gởi vào Lục-châu cách mau lẹ.

Nhà in và nhà bán Sách

của

MADAME Vve HUỲNH-KIM-DANH

14, rue Catinat — Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuồn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cùng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bìa sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và tính giá rẻ. — Kính xin Lục-châu chư quân-tử có việt chi lên đến Saigon tiện đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cám ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuồn Kim-vân-Kiều in rõi hay lắm trọn bộ. 0$90
Huấn-tử-cách-ngôn có ích cho trẻ em... 0 50
Lục-vân-tiên có hình hay lắm..... 0 60

Madame Vve Huỳnh-kim-Danh.

Cẩn khải

Bổn-quán rất khen rất kính Mme Vve Huỳnh-kim-Danh là đờn bà góa mà có tâm chí lo việc đại thương, một mình mà quản suất nổi một nhà buôn bán lớn như vậy, thiệt là nữ trung trượng phu đó. Vậy xin Lục-châu rằng giúp thêm cho người bền vững lâu dài đặng để làm gương cho phe nữ giới.

Lời rao

Kính cáo cùng chư quí-vị đặng rõ, nay tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường Gia-phú tiệm nầy sữa xe máy, sơn hầm xe máy, xi nickel, đóng xe kéo, sửa xe kéo, và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe máy và xe kéo, xin quí-vị tưởng nghĩa đồng-bang, có sữa máy chi, đem đến tôi sẽ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng có trữ bán sách *Diễn lục cổ tích*, cuốn thứ nhứt.

Ngô-văn-Trì kêu rằng: Tư-Khỉ
tại đường Gia-phú, Bình-tây.

NGUYỄN-VĂN-MÍT

110, Rue d'Adran, 110,
SAIGON

Kính cáo cùng chư quí-hữu đặng rõ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhứt hạng, tại tiệm tôi có một người làm giày bằn nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin quí hữu dời gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho đồng-ban. Xin quí-hữu vui lòng đến xem thì rõ.

Như quí-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gởi thơ cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH

J. Viet

Nhà in nầy lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Thambiện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rực rỡ, mạ vàng cũng đẹp. — Vậy xin Lục-châu chư quân-tử, có cần dùng việt chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tuồng, Truyện, Sách.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

實業要論

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

(Tiếp theo)

Gà bịnh

Gà cũng còn nhiều bịnh lắm như: *Khước-khí-bịnh*, *Khiêm-thân-bịnh* và *Phonghô bịnh* nhưng mà bị bịnh *Khước-khí*, thì cẳng chơn lóng cóng, hễ đứng lên té xuống, nên phải ngồi một chỗ mổ đồ ăn mà thôi. Gà như vậy phải dùng đồ tư-dưỡng như các loại thịt, hoặc cá tươi bầm nhỏ mà cho nó ăn. Chẳng nên để nó nằm trên dàng trên gát mà ngủ, phải vày rơm và cỏ khô bỏ vào trong chuồng cho nhiều cho nó ngủ, lấy được hơi ấm ít ngày thì ắt mạnh lại như thường.

Khiêm-thân-bịnh.— Bịnh nầy là do nơi trong cuống họng nó sanh trùng, gà con thường bị luôn. Ấy cũng bởi nó uống nhằm nước giơ mới sanh ra bịnh như vậy, không có phương chi trừ, duy có một đều phải ngừa trước, là cứ cho nó uống nước sạch sẽ cho thường thì khỏi bị bịnh ấy.

Phong-thông-bịnh.— Gà mới nở ra từ 7 ngày đến 40 ngày, thường hay cảm mạo hàng-khí mà sanh ra bịnh ấy. Bịnh nầy chưn cẳng cũng rút lại, không đi đứng được. Gà mà bị bịnh nầy thì lông lá xù xù, đứng không được, ngồi cú sụ đó, gà mái mà bị bịnh nầy lại càng mau chết lắm. Hễ gà nào mà bị bịnh nầy, thì cái mống nó đỏ bầm, hai con mắt có ngời, mỏ ăn như thường cho đến chết.

Qua tiết Thu, Đông, mưa gió lạnh lẽo, cho nên gà hay sanh bịnh ấy. Gà mái bị bịnh ấy mà mau chết, là vì nó bị đẻ nhiều lắn, những thán-khí trong mình nó đã tiêu bớt, làm cho huyết-dịch cũng giảm lần, thân thể suy nhược, hễ gặp trời lạnh thì huyết-dịch không lưu hành, nên phải sanh bịnh. Gà mái mà hay đẻ trứng non cũng bởi cớ ấy.

Mùa lạnh mà để gà nằm trên đá hoặc đồ chi lạnh lẽo mà ngủ, ấy là một đều rất kị trong nghiệp nuôi gà.

Gà mà bị bịnh nầy thường hay cóng cẳn quíu giò, nên phải dùng tòng-hương (nhựa thông) nấu với rượu cho chảy ra, hoặc dùng dầu thông cũng được, nhúng bông vải vào nhựa thông rồi vấn theo ống cẳn và mấy ngón cẳn, lại phải sắm một cái thùng, trong ấy cũng lót những bông vải có những nhựa thông, bắt gà bịnh bỏ vào cho nó nằm trên bông vải ấy cho được một vài giờ, thì nó mạnh được, nếu làm một lần không hết, thì ngày mai phải chịu khó làm thêm một lần nữa, ắt thấy hiệu nghiệm.

Gà có bịnh như vậy phải nhốt riêng ra, đừng cho ở chung với gà khác, lấy bột bông cải (moutarde) bỏ vào chậu nước ấm ấm, rồi bắt con gà bịnh bỏ vào mà dầm hai cẳn nó một hồi, rồi cũng lấy nước ấy mà rửa cẳn nó cho sạch, lấy khăn lau nước cho ráo, thoa vào một lớp nhựa-thông, rồi bỏ vào cái thùng mới nói trên đó, hay là lông thúng chi cũng được, song phải bỏ rơm hay là cỏ chi cho mềm mại mà có hơi nóng cho gà lấy được khí âm thì ắt an nhiên vô sự.

(Sau sẽ tiếp theo)

Nguyễn-chánh-Sắt

Một buổi hội rất hữu ích

Của người Thương-mải Annam

Intéressante initiative des Commerçants Annamites

Hôm thứ bảy tuần rồi, lối 9 giờ tối, có ba mươi mấy vị Phú-thương Nam-kỳ và Bắc-kỳ ngụ tại Saigon, nhóm nhau tại dinh quan Đốc-lý, có ông Hội-đồng Hồ-văn-Kính và quan huyện Nguyễn-văn-Của làm đầu.

Mấy ông nhóm nhau đặng bàn tính bong một cái cộ để đến ngày 2 février tới đây mà giúp vui cho cuộc lễ của « *Saigon Ái-quốc-hội* » Lúc ấy ông Kính và ông Của đều hiệp ý nhau muốn định bong một chiếc tàu buôn cho thiệt lớn, tỏ ý ước trông cho cuộc hùn tàu của Chánh-phủ đang tính lập tại Đông-Dương nầy cho mau thành tựu, ai nấy nghe nói thảy đều rập nhau vui lòng ưng thuận. Rồi đó các ông liền đậu bạc, tính cả thảy được 447 đồng, nhưng còn nhiều vị chưa đóng, có khi sẽ được trên 500 đồng.

Số bạc đã nói trên đây, hội định chia ra làm hai phần; phân nữa thì để bong một chiếc tàu, còn phân nữa thì để mua đồ mà bán theo chợ đêm trong ngày lễ ấy.

Khi bàn tính cuộc chơi trong ngày lễ rồi, luôn dịp ấy các ông lại bàn luận qua

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

việc buôn bán của chúng ta mà xưa nay vẫn bị China yểm chế. Nên mấy ổng tính muốn hiệp nhau xin phép Chánh-phủ mà lập một Hội Thương-mải (Société d'Amicale des Commerçants Annamites) hầu có cạnh ranh quyền-lợi với khách tha bang.

Vả chăng trong việc buôn bán lớn thì phải có tư-bổn lớn, vậy tư-bổn lớn bởi đâu mà có, phải nhờ mấy hãng bạc lớn mới có. Mà bấy chầy mấy hãng bạc lớn tại Saigon đây đều tín cậy phú thát cho Má-chinh (Compradore) China mà thôi, mà mấy người ấy thì họ thường vụ tắc cho người đồng-bang của họ, chớ chẳng hề có hãng buôn Annnam nào mà nhờ được mấy hãng bạc tư trợ bao giờ, ấy cũng bởi trong mấy hãng bạc chẳng hề có người Annam nào mà được tín dụng và được phú thát cái đại-nhậm ấy. Nêu vậy thì những người buôn bán Annam làm sao trông nhờ cho được.

Bởi đó cho nên cuộc buôn bán của Annam ta thì gian nan lắm, còn cuộc buôn bán của Khách thì rất dễ vô cùng, vì sẳng có Má-chinh Khách ở tại hãng bạc bình vực bảo chữa, muốn dùng bao nhiêu vốn cũng có, như thế thì họ muốn yểm chế ta giờ nào lại không được.

Tôi vẫn còn nhớ lúc trước cách chừng hai mươi mấy năm rồi, hãng bạc Đông-Dương vẫn cũng tin cậy người Annam, tó phú thát cái đại-nhậm ấy cho một người Annam, mà người ấy làm cho hoại sự, mất của hãng hơn ba bốn chục ngàn, vì vậy mà người Annam ta mất đều tin cậy. Đó là một con sâu làm rầu nồi canh, một người làm sái mà hại lây cho dân cả nước.

Nếu nay chúng ta muốn vản hồi cái quyền-lợi mà tranh đua giữa đám thương-trường kịch-liệt nầy, thì ít nữa phải có một hội Thương-mải, rồi trong Hội lại phải chọn một người danh cao vọng trọng, hăng-tâm và hăng-sẳng cho được lưởng toàn, và trong hội cũng phải giăng tay đứng ra mà bảo lãnh và tiếng cử người ấy vào hãng bạc được làm Má-chinh như China vậy mà bình vực cho nhà thương-mải Annam; chừng ấy những nhà thương-mải Annam ta mới có chỗ cậy trông mà vẫy vùng trong vòng Thương-giới, bằng chẳng vậy thì tôi tưởng ngàn năm về sau cuộc thương-mải của xứ ta cũng chẳng hề phát được.

Lục-châu chư quân-tử, những đấng nhiệt-tâm cùng quê-vức, như ông nào có cái ý-kiến chi hay, xin vui lòng luận tiếp rồi gởi đến cho tôi thì tôi sẻ hoan nghinh mà ấn hành, ngõ hầu bổ ích cho đồng-bang ta trong vòng Thương-giới.

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT.

Quan Toàn-quyền giá hạnh Bắc-kỳ

Hôm 18 Janvier nầy, 7 giờ rưỡi sớm mai quan Toàn-quyền đã xuống tàu mà ra Bắc-kỳ, nội bữu-quyến của Ngài và các quan Tây, Nam, tại phủ Toàn-quyền đều theo Ngài cả.

Từ sáu giờ rưỡi tới 7 giờ các quan Tây, Nam, lải rải tựu đến cầu tàu mà đưa Ngài rất đông, không biết số nào mà kể cho xiết được.

Ngài ngồi xe hơi, ở trên đình đi thẳng xuống tàu, Khi Ngài vừa xuống xe, ôi thôi! Nào là sĩ thứ, nào là thần dân Tây và Nam đều bước đến làm lễ tiễng biệt Ngài và cầu chúc cho Ngài và bữu-quyến Ngài đi đường bình yên, và trở lại Nam-kỳ cho sớm.

Quan Toàn-quyền cũng phủ hủy nhiều lời đều là lời nhân hậu, ai nấy thấy phục tình.

Khi tàu đã dang ra khỏi cầu rồi mà quan Toàn-quyền vẫn còn đứng trên sân tàu ngó mông xuống cầu mặt tỏ dấu buồn, và dơ tay lên ngang nón, ngó khắp hết thần dân, còn đứng trên cầu tàu, tỏ ý giã từ, tàu dang ra thiệt xa rồi Ngài mới dỡ nón lên mà chào một lần chót nữa rồi Ngài mới xây lưng mà vào phòng.

Thấy việc cư xử của Ngài như vậy, ai nấy đều cảm động mà yêu mến Ngài hơn nữa.

Nay Bổn-quán cũng thành tâm cầu chúc cho quan Toàn-quyền và bữu-quyến cùng các quan phụ bậc của Ngài thảy đều bình yên qui-thể, thu xếp việc chánh-trị xứ Bắc cho an bài, mau trở lại Nam-kỳ cho phỉ lòng dân ngườn vọng.

N. C. M. Đ.

THUỐC ĐIẾU HIỆU SÚNG ĐỒNG

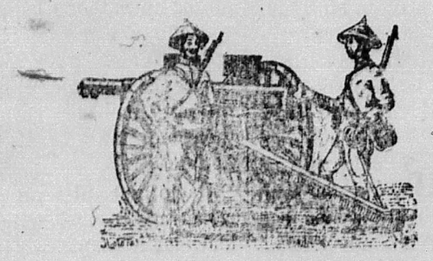

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

Còn mười câu vấn-đề nữa chớ!

Kính ông Chủ-bút,

Trước kính dâng cho quí-quán bốn chữ hoằng khai miên viễn, sau kính xin ông rộng lòng cho tôi một chéo giấy đặng tôi tỏ vài hàng mà cám tạ Hòa-thượng Trước-thủy-Viêm ra giải thập vấn-đề của ông Xứ-Cung, ý thì muốn điểm hóa sanh-linh mà lại cũng làm cho bịnh huất ức của tôi tiêu giải.

Tôi vốn là người ít thấy hẹp nghe, nên tôi thật không dè trong đạo Phật có sắp chữ LỤC để làm tôn-chỉ. Nay có nhờ ông Nguyễn-tắc-Đoài quở trách, nên Hòa-thượng Thủy-Viêm mới giải rỏ tôn-chỉ cho đồng-bang nghe, tôi mới học khôn được một chuyện nữa, vậy tôi cũng với mà cám ơn ông Nguyễn-tắc-Đoài luôn thể đó.

Tôi xét lại cuộc đời có có không không đâu rỏ đặng, điên điên đảo đảo rất buồn cười, vì như người kia nói, mình tưởng sái tôn-chỉ mà ra trúng, kẻ nọ nói, mình tưởng trúng tôn-chỉ mà ra sái, thì trong muôn việc dể đâu hay liệu trước được. Cũng kỳ cũng lạ lắm, chớ phải chơi gì?

À! Mới đây tôi đọc Nam-trung Nhựt-báo thấy ông Ngô-bích-Chi có ra 10 câu vấn-đề nữa và mời đích danh mấy ông bình-bút ra giải quyết. Khoái dữ đa! Chuyến nầy chắc mình được nghe nhiều lời luận cao, được thấy nhiều ý-kiến lạ rồi, nghĩ vì ông Ngô-bích-Chi mời đủ lễ nghĩa, không lẽ mấy ông bình-bút hẹp lượng mà chối từ, mà cũng không lẽ mấy ổng bày đặt mà nói rằng nhằm tôn-chỉ của mình rồi không giải. Vậy tôi xin ông Chủ-bút *Nông-cổ Min-đàm* để dành sẳng cho tôi một chút giấy trong quí-báo đặng chừng đó tôi tỏ lòng khen ngợi mấy ổng nữa.

TRẦN-HÙNG-VÕ.

Chê thì dể, mà khen thì.....

Kỳ giữ Chủ-bút An-hà Nhựt-báo Ng.-tử-Đoài tiên-sanh, kỷ tiền nhả giám;

Kính ông Chủ-Bút,

Tôi xem qúi báo An-Hà số 52 thấy trong bài «*Mỗi người xưa nay*» ông có khen tôi rằng: «*tuy thua xưng là bực sư phạm của đồng-bang mặc dầu, nhưng mà cũng nhiều chỗ châm qui phụ ích cho đồng-bang ta đặng*». Cũng trong một bài ấy ông lại chê ông Ng.-tử-Thức, Chủ-Bút Nam-Trung-nhựt-báo là người «*còn đương học nói, nói không dạo vị, v.v.*»

Tôi đọc rồi lấy làm cảm động lắm, bèn lật đật cất bút tả ít hàng ra đây mà tạ ơn ông, nghỉ vì tôi phụ bút cho báo Nông-Cổ Min-Đàm chưa đầy bốn tháng mà đặng tiếng khen của đấng *thuần-nho* thức-giả như ông vậy, há chẳng đáng khoái sao?

Tuy vậy mà tôi tưởng cũng nên khép nép trước ghế mà tỏ cùng ông đôi lời: vả ở đời được tiếng chê thì dể, chớ được tiếng khen thì khó. Xin ông nghỉ lại đó mà coi, mình chưa «*xứng là bực sư-phạm*» mà bị người ta khen thì để chịu lắm sao? Tôi xét phận tôi, dể tuổi tác thì còn ấu xưng, phần học-thức thì nhom nhem chúc đỉnh theo đời nay đó mà thôi, chẳng hề giám so sánh cùng đại-gia chư Chủ-Bút.

Thưa ông, xin ông nhớ lại, ông Tử-Thức tuy nói tuổi nhỏ, song củng lớn hơn tôi, ông Tử-Thức làm Chánh chủ-bút cho báo Nam-Trung còn tôi thì là phụ-bút cho báo Nông-cổ mà thôi, nay ông khen tôi và chê ông Tử-Thức chung trong một bài, dường ấy tôi e có khi các đấng thức-giả họ đoán cho ông lấy bụng tư mà khen chê đó chăng. Mà ông kể lỗi của ông Tử-Thức rồi ông chê, ấy thì được rồi; còn ông khen tôi mà chẳng chỉ là tại chỗ nào thì tôi sợ người đọc báo nói tôi cho ông mướn tên đặng chỉ chừng mà mắng ông Tử-Thức cho mạnh miệng chăng ông?

Từ ngày tôi phụ bút tờ Nông-Cổ đến nay, tuy tôi tài sơ trí siển, song thường khuynh tâm chủ hướng về đường tân hoá của đồng-bang, chớ chẳng hề giám tranh luận cùng thức-giả nào, mà chẳng hề muốn xiên-tạc bạn soạn báo nào cả. Nếu nay ông thiệt có ý muốn mượn tên tôi mà chê bai người phản-đối của ông cho dễ thì tôi lấy làm buồn cho cái tên tuổi tôi lắm đó ông. Ý ông nghỉ sao?

BIỆU-CHÁNH *đốn thủ*

Thuốc hút hiệu CÀ-LÔP

(*TRÁI ĐẤT*)

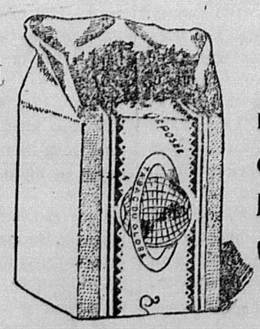

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hảng DENIS FRÈRES có trử mà thôi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

Cách tục tiếp luận

Nhơn tiếp đặng quí báo Nông-cổ min-Đàm số 48 dở ra xem thấy ông thì luận việc nầy ông lại luận việc khác lời nói như nhã ngọc phún châu đều là việc hữu ích cho đời. Trong tờ báo dường thể gấm thêu, xem không mỏi, đọc không nhàm. Dở lần tới trương thứ bảy thấy bài. Cách tục luận của ông Nguơn-Tiên xem từ câu xét từ tiếng thì nên cho là một lời khuyên rất hữu lý và có ích cho đoàn dân-tộc.

Vã lại làm người ở đời phải xét cho kỹ những việc chi nên làm thì thêm, còn việc nào vô ích thì cũng nên giảm bớt chế lần thế tục cho đến ngày đặng toàn hão.

Con người sanh ra trên cỏi Dinh-hoàn nầy ai cho khỏi cha dưỡng mẹ sinh. Công mẹ thập ngoạt hoài thai, tam niên nhủ bộ, mang nặng đề đau ăn cay uống đắng chiều muôn phần khó nhọc mà sanh ta ra. Còn cha thì lo làm công việc hằng ngày đặng cho có mà sắm ăn sắm mặc cho ta lại nuôi ta cho lưng dài vai rộng xét ra thì ơn cha cũng chẳng thua gì nghĩa mẹ. Vậy thì ơn cha mẹ trản trễ như sông bể, cao vợi sánh núi non, ta làm sao mà trả cho hết thảm ân ấy đặng.

Ngày mà cha mẹ khuất rồi: đạo làm con nhớ đến công cao nghĩa trọng mà khóc lóc và lo việc tống táng cho vừa lòng thì phải rồi, hà tất phải có nhạc kèn trống phách làm chi, vì những các món ấy để dàng theo cuộc vui chơi mới là phải lẽ.

Có nhiều chỗ tôi thường thấy, lúc kỵ cơm cho cha mẹ thì lại mời năm ba anh tài-tử đến mà đờn ca inh-ỏi còn những khách đến dự đám ấy thì vui cười chuyện vãn om sòm, làm vậy tôi e mất phép lịch sự đi chăng. Nghĩ vì ngày ấy là ngày cha mẹ mất nếu nhớ đến thì càng thêm chua xót đau lòng mới phải, chớ lẽ nào lại rước tài tử đến mà giúp vui.

Theo trí ngu tôi siêng nghỉ thì cũng nên chế bớt việc kỵ cơm một chút. Nếu có lòng thảo thuận đến ngày ấy dĩa múi dĩa dưa cúng tế lấy ông vậy thôi, chẳng cần phải ngã bò vật heo mời khách đến cho đông mà làm chi đã nhọc công vô ích lại làm việc dối ma. Vì sanh tiền bất cúng dường, tử hậu tế linh-sàng thì có ích chi đâu? chi bằng lúc còn sanh tiền bữa cháo bữa rau cho cần mẫn, khi thác rồi đến ngày kỵ cơm nếu tưởng ơn sâu nghĩa dày thì lo biện một mâm tùy sức mình mà cúng tế cũng là tốt, chớ còn làm rình rang ra như vậy, chỉ nghĩa rằng mình phô trương ra đặng mà trả nợ cho thế gian vậy thôi.

Vả tôi ít thạo việc bút nghiên, nên mùi văn chương còn chưa mấy trải, lẽ nào tôi dám đánh trống nơi cửa sấm, múa búa trước nhà ban, song thấy ông Nguơn-Tiên luận việc hữu ích nên mới tiếp theo mà xin thế lấn phong tục vậy thôi huống chi những lời tôi sẽ bàng nghĩ trước đây chưa ắt là tôi làm theo đặng. Thoản có sơ sót chỗ nào ngửa nhờ lục châu niệm tình chỉ giáo.

Vinhlong Hòa-Mỹ, VÕ VĂN LÂU

Nhựt-Báo vô giá

Vả chăng trong cỏi Việt-Nam ta, trước khi chưa có tờ báo quốc-âm nào phát-hiện, thì dân-tộc ta phần nhiều hẳy còn cô-lậu quả-văn lắm; từ khi tờ báo Nông-cổ Min-đàm phát hiện là năm 1901 trước hơn hết; qua đến năm 1905 thì tờ Nhựt-báo-tỉnh mới ra đời; qua đến năm 1907 thì tờ báo Lục-tỉnh Tân-văn mới xuất bản, rồi từ đó đến giờ các ông thức-giả cũng noi theo đó mà lập ra các hiệu báo khác rất nhiều, cho đến các tỉnh trong Nam-kỳ như: Cần-thơ, Long-xuyên và ngoài Bắc-kỳ cũng có lập nhà nhựt-báo nữa. Bởi vậy cho nên từ khi có bày các nhựt-báo đến nay, thì dân-tộc ta lần lần mở mang trí hóa rất nhiều, xa nghe rộng thấy, tuy chẳng đặng bằng người tha-quốc, chớ cũng đã được bước văn-minh.

Theo lời tựa đề rằng: « Nhựt-báo vô giá ». Vì làm sao mà tôi dám gọi là Nhựt báo vô giá.— Là vì: Nhựt-báo bày ra, cũng tỉ như cái đuốc văn-minh, cái chuông cảnh-tỉnh, để mà quản khai dân-trí, dìu-dắc bạn đồng-bang ta chen vào nẻo văn-minh tấn-hóa chỉ chỗ hại mà xa lánh, chỉ chỗ lợi mà làm theo; vì các ông bỉnh bút đều là người đa-văn, quảng-kiến, ưu thế mẫn thời, ví như mình đóng cho nhà nhựt-báo 5$00 hay là 5$00, mấ mua trong 6 tháng hay là trọn năm, thì cứ mỗi tuần nhà nhựt-báo gởi ngay lại cho mình một số mà xem, trong đôi tuần ắc trong đấy cũng có trực luận một vài bài chánh-lý, việc mình chưa tính chưa làm, hoặc đương tính đương làm. mà mình trông vào hữu ích, biết chỗ hại mà tránh, biết chỗ lợi mà làm theo nếu thành việc thì có phải 5$00 — 3$00 đồng bạc của mình đó có mắc chi sao??? Đã vậy mà nhà nhựt-báo hằng kiếm phương hay, đều tấn-ích mà cống-hiến cho mình đủ hạn lệ nữa. Hoặc bây giờ mình coi rồi lâu-lâu rảnh việc, có buồn thì lấy ra mà coi lại. Hoặc dành để cho có thứ lớp, phòng sau cho đoàn hậu-tấn trông vào cũng biết đặng tích xưa, chuyện củ của lớp tiền-nhơn để lại, thì cũng là đều hữu ích vậy.

Theo ý tôi mua nhựt-báo thì tôi lại chịu trong đấy có nhiều bài nghịch luận... Vì làm sao, tôi chịu lạ vậy? — Là vì bài nghịch luận cũng tỉ-như hai cục đá chọi với nhau, ắc vàng ánh sáng ra, vậy thì đoàn hậu-tấn trông vào mới tỏ rõ, chớ nếu mà không có nghịch luận như vậy, thì có hiểu đâu cho đích-xát nào là trắng, là đen (phân-phân bất nhứt) vì sợ câu Trung-ngôn nghịch nhĩ mà ra.

Tôi xin nhắc bài «Sắc hà hại tai» của ông Trần-đạt-Dân ấn hành trong tờ Nam-trung số 12, ngày 26 Janvier 1917 nghịch luận hai bài thi tứu và sắc của ông Đào-công-Vận và Michel Lê-trí-Phú, rốt bài ông Nguyễn-tử-Thức có phê trong bài ấy. — Sau lại cũng tờ báo Nam-trung số 14 ông Michel Lê-trí Phú trả lời bài nghịch luận của ông Trần-đạt-Dân. Và qua báo số 17 ông Chủ-bút Nam-trung lại biện phân bài « Tài bình tứu sắc » nữa vân vân.... Như vậy thì khán-quan trông vào ắc vui dạ biết là ngần nào!!!

Lại ở Chủ-bút Nam-trung giải nạn bài « Thập điều vấn-đề » của ông Nguyễn-

xứ-Cung « An-hà nhựt-báo » trông vào lại càng tỏ rõ hơn nữa (ấy là kể sơ vài chuyện đó mà thôi, chớ chưa gọi rằng đủ.)

Trong hương thôn tôi thì ghe phen tôi cũng có khuyên các bạn hữu tôi, hẳy mua nhựt-báo Nông-cổ mà xem, vì bây giờ nhựt-báo Nông-cổ có ông tân-chánh chủ-bút và hai vị Đại-biểu đều là người có danh tiếng thuở nay, trong lục-châu ta đều biết; thì người nào cũng chịu, song chưa mua Mandat gởi bạc, ắc trong vài tuần đây cũng có.

Ấy vậy, tôi dám xin quí-ông, ông nào chưa mua nhựt-báo Nông-cổ thì hẳy mau mau mua Mandat gởi bạc lên cho ông chủ-bút đặng người gởi lại cho mà xem, thì biết lời tôi nói đây có thật cùng chăng, và sẻ thấy sự hữu ích trong tờ báo là dường nào!

Bởi thấy sự hữu ích của bạn đồng-bang ta, nên tôi mới biện phân đôi đều đó thôi, chớ chẳng phải tôi có ý duá-nịnh chi; thoản như có chỗ nào sai sót, xin quí-ông vui lòng chỉ giáo, tôi lấy làm may mắng chẳng cùng.

HÀ-CẨM-VĂN.
Làng An-bình
(*Cao-lãnh*) SADEC.

Sự trồng đu-đủ tiá

Nhân diệp bãi trường, tôi về thăm Tỏ-quán tôi tại tỉnh Thủ-dầu-một, thấy quan chủ-tỉnh hết lòng cần lo về việc trồng đu-đủ-tiá, thiệt tôi rất khâm phục tấc dạ nhiệt thành của ngài cùng quê-hương. Hiện nay từ châu-thành cho đến chốn rẫy-quê, đâu đâu cũng có trồng đu-đủ cả. Trong làng, dân sự phải trồng chung quanh nhà mình ít nữa là 15 cây. Ngoại trừ sở ấy, trong mỗi ấp làng có lập sở nơi đất rộng cho dân trồng chung và mỗi tên dân phải trồng và săn sóc 25 cây. Tôi có đi viếng vài sở ấy, thấy đu-đủ đều mới trồng, tuy là trời nắng, mà coi vọi đu-đủ lên khá tốt, là nhờ có tổng làng coi sóc cho dân sự bỏ phân xới đất tưới nước mỗi ngày. Song le chẳng biết tại sao mà kỳ nầy đu-đủ lên chưa được 7 tấc tây đà trổ bông hết.

Còn kỳ trồng hôm đầu mùa mưa, thì lóng nầy dân sự đương lo hái trái lấy hột nạp cho làng, mỗi ngày chẳng biết bao nhiêu. Mấy thầy giáo trường tỉnh trường tổng và trường làng cũng có sở riêng. Lúc đương dạy thì buổi mai ngày thứ năm, mấy thầy dạy học trò đến sở mà săn sóc đu-đủ của mình. Còn lúc nầy, ngày thứ hai và thứ năm mỗi tuần mấy thầy phải có mặt tại sở với học trò đặng hái trái đu-đủ chính. Tôi cũng có nghe rằng địa-hạt có xuất hơn 1000 $00 đặng trồng đu-đủ phía trên chợ Bưng-cầu. Sở của địa-hạt đây độ đặng 120 mẫu, có dư.

Tôi thấy dân sự trong tỉnh từ lớn chí nhỏ đều vui lòng trồng đu-đủ như vậy, tôi hết dạ ngợi khen, ấy cũng là một thế giúp Mẫu-quốc cho toàn thắng đó. Tôi ước ao sao trong mấy tỉnh khác dân sự cũng hết lòng lo trồng đu-đủ như vậy thì: Một là có lo chi Mẫu-quốc thiếu dầu mà dùng trong cuộc chiến tranh nầy, hai là cũng thêm được một mối lợi cho xứ ta nữa.

Jules CH...
Instituteur.

Au-châu chiến cuộc

14 Janvier (matin)

Tại Miệt Saint-Quentin, đại bát ta bắn vãi, hạ được 2 chiếc phi-thoàn của quân nghịch. Ông Haig thông tin cho ta rằng tại Ypres và Vimy, đại bát của Đức-tặc bắn liên liền, song chẳng làm chi ta đặng. Tại miền Armentières, quân nghịch phải thối lui.

* * *

Quân Nhựt tại thành Wladivostock. Chánh-phủ Nhựt mới sai một chiếc tàu rận đến thành Wadivostock mà ngữ.

* * *

Chiến-cuộc tại Thuộc-địa.— Có thơ của xứ Afrique orientale gởi cho hay rằng một đạo binh Đức chẳng mấy người, coi bộ đã suy-vi, không lương hướng mà cũng không khí giới cho nhiều, bát triển triển Lujeuda đi xuống phá phách xóm làng, song bị binh Anh đánh đuổi theo, nên chạy tứ tán lối hồ Nyassa và cửa biển Amélia.

THUỐC ĐIẾU
HIỆU
CÀ-LỐP
(*TRÁI ĐẤT*)

Mùi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp..

Có một mình hãng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ kho Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

世界新聞

THẾ GIỚI TÂN VĂN

Kinh-đô Đại-pháp

Nữ Trạng-sư.— Từ khi mới khởi cuộc chiến tranh đến giờ, nữ Trạng-sư tại thành Paris là Kinh-đô Đại-pháp, tăng số thêm rất nhiều. Mới đây có ba cô là cô Jacqueline Bertillon, cô Simone Pimienta và cô Isabelle Sauphar đồng đến Tòa mà thề đặng lãnh chức Trạng-sư. Thêm ba cô nầy nữa thì số nữ Trạng-sư tại Paris nay đặng 44 người rồi.

***

Roumanie

Nữ anh-hùng.— Báo xứ Roumanie cho hay rằng một vị nữ-tướng tên Catherine Théodorie làm đến chức quan hai, mới tử trận nơi chiến trường. Từ khi mới hạ chiến-thơ cùng nước Áo thì cô nầy đã tình nguyện tùng quân. Đã đánh nhiều phen, bị đạn hai lần, và dày công nghiệp lắm nên lên tới chức quan một. Lúc đánh trận Oituzu, cô nầy tỏ lòng can đởm vô song, làm cho ba quân đều khâm phục. Vì vậy nên quan trên tỉnh xin cho cô lên quan hai, mà rủi vì phải tử trận.

***

Bắc-kinh

Bịnh hạch.— Một cái giấy thép của ông Danielson là thầy tu suédois ở tại Saratsi, nếm về hướng Đông-bắc Phansi (Trung-Hoa) nói rằng trong mấy làng gần đó có bịnh hạch và bịnh nầy nhiễm ra mau lắm. Bịnh nầy giống như bịnh hạch làm cho hao hớt thiên hạ tại xứ Mản-châu hồi năm 1911 vậy.

***

Nhiêu-do (Kinh-đô Huê-kỳ).

Than hút.— Tại thành Nhiêu-do than hút, mà năm nay lại lạnh hơn các năm làm cho hút thêm nữa. Cả ngàn người đem than rồ đến tiệm người ta trữ than xúc đại đem về mà dùng.

Tỉnh Québec

Lòng trung hậu tỉnh Québec.— Quan Thống-đốc tỉnh Québec tư điện-tín cho Đức hoàng-đế mà tỏ lòng trung hậu của thần dân trong tỉnh và nói rằng tỉnh ấy sẽ tùy sức mình mà dự vào cuộc chiến-tranh.

***

Mỹ-quốc

Động đất.— Tại Guatélama bị động đất mà phải hư hại cả thành. Có tờ phúc bẩm của sở Thủy binh nói rằng trong xứ hết thảy đều hư. Hiện nay có hơn 12 muôn 5 ngàn người không nhà cửa. Sở thủy binh đất lính lo cứu cấp dân-tình.

***

Bắc-kinh.— Ông Lonetsingtsiang và Tsoyoulin đều từ chức Thượng-thơ.

***

Long-tế-Quang mộ binh.— Nhựt-báo tại Quảng-đông nói rằng Long-tế-Quang, mới mộ binh tại Vân-nam rất đông. Chánh-phủ Quảng-đông hay được, bèn xin quan Tổng-đốc tỉnh Vân-nam ngăn trở, không cho mộ binh như vậy. Chiếc tàu Taion của Long-tế-Quang bị bắt và đem về tỉnh Quảng-đông.

Chánh-phủ lại sai hai đạo binh của tỉnh Vân-nam ngữ tại tỉnh Quảng-đông, đi đánh Poksien. Ông Tôn-dật-Tiên xin cầm binh ấy.

***

Quảng-đông.— Tại miền Kongmoon, binh của Long-tế-Quang trọn thắng. Có hai chiếc tàu binh ở Fokhoin về tuần phòng, ngăn ngừa sự chuyên chở binh lính và đồ đạc dọc theo biển Hải-nam.

***

Hiệp-chủng-quốc.— Tại thành Washington năm nay có 50 sở đóng tàu sắt, 67 sở đóng tàu cây. Làm công việc to-tác như vậy nên năm nay Hiệp-chủng-quốc có tàu buôn chở được tới 4.500.000 tấn.

***

Cách để dành trứng vịt mới bày.— Tàu bây giờ mới bày (?) một cách để dành trứng vịt rất hay. Làm cách nầy để bao lâu cũng không thúi. Mà cũng chẳng khó chi cho lắm: lấy đất sét nhồi với nước lạnh, lùi hột vịt vô, phơi cho thiệt khô. Đất cứng thì tự nhiên không khí vô không được, trứng vịt để mấy tháng cũng không sao.

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy, lúa củ từ 1$95 tới 2$00. Lúa mới 1$75 tới 1$80.

Kho nhà nước	3f.85
Hãng Đông-dương.....	3. 88
Hongkong Shanghai.....	3. 83
Chartered Bank.....	3. 83
Banque Industrielle de Chine	3. 85

Saigon

Trốn đâu cho khỏi. — Tên Đặng-văn-Nhi, 23 tuổi, gốc ở làng Phước-lý, tỉnh Cholon, kỵ điền lính năm 1917, không chịu ra mặt. Tưởng trốn đâu cho khỏi ai ngờ bị ông Pestel bắt đặng giải đến cho Tham-biện chủ tỉnh Cholon. Phải dè vậy, ai... trốn!

***

Bắt đặng rồi. — Tên Nguyễn-văn-Nhu, 24 tuổi, kéo xe kéo số 726 của M. Nguyễn-chiêu-Thong, mà lấy đồ phụ tùng xe rồi cút mất, đã bị Tòa kêu án một tháng tù. Nay bắt đặng, mới vào khám ăn cơm nhà nước khỏi trả tiền. (Quân trộm cắp mà có người nuôi cơm chớ!!)

***

Giấy thuê thân của ai. — Tên Trần-văn-Nên kêu là Giác, kéo xe kéo số 816 của Tư-Lương ở đường Espagne Saigon, gặp lính hỏi giấy thuê thân, nó đưa ra một cái biên lai chứng rằng giấy thuê thân nó nạp cho chủ, mà biên lai ấy đã quá ngày từ hồm 9 Septembre 1917 tới nay, dặc lại bốt nó lại trình một cái giấy thuê thân số 325 năm 1917, lấy tại Saigon. Phải giấy thuê thân của nó hay là nó chọt của người ta đó??

Chưng cộ chà. — Ông chủ chùa chà Xá tri kính cho ai nấy đặng hay rằng lễ mỗi năm tại chùa Xá-tri năm nay nhằm ngày 25, 26 và 27 Janvier 1918.

Vậy xin mời bá tánh đến bữa 26 Janvier 1918 đến dự cuộc lễ tại chùa nơi đường Obier, cuộc chưng cộ và kiệu phật Soupramamas, Souvamy và đốt pháo bông, nội đêm ấy, 8 giờ, tại đường Norodom.

***

Xe máy cán. — Một người Annam cỡi xe máy chạy trên đường Nguyễn-tân-Nghiêm, cán một đứa con nít 7 tuổi tên là Nguyễn-văn-Sang lọi giò, trầy đầu. Người cỡi xe máy lật đật cỡi chạy mất, còn đứa con nít thì đam lại nhà thuốc thì bó rịt tử tế rồi chờ vào nhà thương Chợ-lớn. Phải chi bắt đặng chú nào cỡi xe máy đó đặng cho sau ai có đi xe máy thì phải cẩn thận, mà nếu có rủi thì đừng có bỏ chạy như chú nầy té ra coi mạng con người ta không ra gì hay sao?

***

Tại vói nồng mùi. - Một người tầu khạo ghe chài bán vôi tên Nguyễn-văn-Đ.... cho bạn là Ng-văn-T... lảnh tiền trước 15 đồng, rồi nó bỏ ghe cút mất. Nêu bắt đặng tên bạn chắc nó nói nó trong sạch trắng trẻo như vôi dưới ghe vậy chớ không tham. Mà không biết chừng nó nói vì ở dưới ghe gần vôi nồng nực, bắt nhảy mùi thét nhứt đầu quá, nên nó chịu không nổi mà đi êm, song nó quên rằng nó đã lảnh tiền trước.

Giadinh

Ăn trộm to.— Ông B... ở tỉnh Gia-định mới bị quân-tử vào nhà lấy đồ nữ-trang, bạc và một cái tuồi để xách đi đường, cả thảy đáng chừng một ngàn đồng. Quân-tử ấy khoét vách vô nhà vào phòng ngủ bẻ hai cái ống khóa rồi xách cái tuồi mà đi, trong tuồi có đồ nữ-trang và bạc (sẵn dữ!)

Mặc sức mà ăn Tết, mà chúng bắt đặng đây cũng chết!

Biênhoa

Ăn trộm. — Phạm-văn-T... mới bị mã quần áo, dây lưng cả thảy chừng 12 đồng Nó nghi cho Lê-thị-S. là tình-nhân cũ của nó, lại khai rằng nó đuổi thị S. đi cách 3 ngày thì nó bị ăn trộm lấy đồ. Thị S... nói rằng T. khai gian, tự ý nó bỏ tên T. chớ T. không phải đuổi nó, và nó không biết T. có mắt đồ hay không.— Nêu người ngoài mà lấy đồ đó thì người ấy cũng lanh chớ phải chơi, vì thấy phu phụ bất hòa, nó mới lẻn vào nhà mà lấm cho chồng nghi vợ. Còn nếu người vợ lấy đồ nầy thì chắc là chị ta lo sợ cần thương chồng, nên lén lấy đem theo để làm dầu tích chớ gì!

***

Ăn trộm nữa.— Thường con gái đến 19, 20 tuổi bay ham tiền bạc, ham đồ nữ-trang, ham giày, ham quần áo, ham thứ nầy thứ kia đặng mà chưng diện cho tốt. Vì bay ham như vậy nên một người con gái Cao-man tên Nom mới b bắt giải tòa vì tội bẻ khóa tủ mà lấy của chủ hết 20$ và đồ khác nữa.

***

Thiệt là ngang.— Hai người Annam rủ nhau xách rựa tới sở ông C... đốn cây đem về làm củi chụm chơi. Tên Nguyễn-văn-L.. là người giữ sở, gặp hỏi: Ai cho phép hai người đến đây đốn cây của người ta? Hai người ei ấng thêm nói lại một người đi đay lại cho Nguyễn-văn-L.. một búa xẻ mặt, rồi cả hai cô giờ chạy mất. Đem L... về nhà thương Biênhoa bó rịt tử tế rồi hỏi có biết mặt hai tên ấy hay không! Bị một búa tá hỏa có biết đâu đặng! *Trời ôi!! Làm sao bây giờ?— Huề chớ sao.*

Tânan

Cờ bạc.— Mười tên Khách hai người Nam mới bị bắc vì tội cờ bạc. Chủ chứa là Khách Diệp-L... cũng bắt luôn, lại cũng lấy đặng 3$ và 52 lá bài. Nội vụ đều giải đến Tòa Mytho. Thứ cờ bạc thiệt là hại quá! Không ở tù cũng tán gia bại sản, mà sao thiên hạ ưa dữ vậy cà?

Travinh

Thọ trái oán tài. — Lý-văn-H... cho Lê-văn-H... mượn 5 cắt bạc (nợ lớn dữ!) Chừng đòi cũng trả vậy, mà vốn thì trả bằng thoi, còn lời thì trả bằng đạp. Tức không? Có tiền cho mượn, đã không trả lại còn đánh là khác. Ai nhịn thua? Đánh

Longxuyên

Bánh bán mắc quá.— Bữa nọ Nguyễn-thị-N.., đến tiệm Nguyễn-thị-H... mua bánh bán, bị chúng thối hết một cái bốp đáng 3 đồng bạc, một chiếc đồng giá 7$ và 3 cái giày cắm đồ số mấy không biết. Ai chịu, chị bán bánh mắc lắm vậy? Tôi đi thưa cho mà coi. Lính kiếm hèn lâu mới được chiếc đồng dấu trong thùng bánh. Quá tan rồi, còn chối gì được. Vô khám chơi.

Baclieu

Hai người đánh một người. — Tên Lai và tên Nhuân mua lúa của Huỳnh-ngọc-Hưng. Phải mua rồi chờ lúa về đi có đâu sanh chuyện? Lại không chịu về, cà rà gây chơi. Ban đầu còn cải lẫy; sau lại chưởi bới om sòm làm cho thiên hạ tới coi đông nứt. Mình hai nó một sợ sao? đánh! Lai và Nhuân áp lại đánh Hưng. Bộ đánh lung mà không có vít nào cho nặng lắm. Lai với Nhuân bày giờ đương ngồi trong khám mà ăn năn. Phải dè vậy không đánh

***

Bắt đắc kỳ tử.— Bữa nọ hồi 7 giờ rưỡi ban mai ông Pouchepagara là Trưởng-tòa tại Baclieu, xuống tàu Pétrel đi đến bót Cồ-Cò tại vàm rạch Baclieu và rạch Baxuyên. Tới đó ổng liền mướn ghe vô ấp Tra-teo. Đường đi cực khổ lại xa, bận đi bận về cỡ 4 giờ đồng hồ. Khi đến giao trát rồi xong xả, ổng nghỉ ngơi đợi tới 11 giờ khuya mới trở ra bót Cồ-Cò mà đón tàu đặng về Baclieu. Bót nầy là chỗ tàu Tây chạy đường Đại-ngải Baclieu, ghé mà rước bộ hành. Khi ông Trưởng-tòa tới đó thì còn sớm, tàu 3 giờ khuya mới tới, nên ổng ở đó nghĩ mà chờ. Ông đi có dắc theo một thầy thông ngôn. Đến ba giờ 10 phút nghe tàu xúp lê. Ông Trưởng-tòa, thầy thông và 3 bốn người bộ hành nữa bèn xuống đò đưa ra tàu. Tàu tới vừa đậu, chẳng biết làm sao mà mũi ghe đò chúi sau lái tàu rồi bị sóng nhồi nghiêng qua một bên làm cho ông Trưởng-tòa ngồi trước mũi đò phải nhào xuống sông. Trong lúc lộn xộn, mạnh ai nấy giữ phận mình. Thầy thông thấy chủ té liền la lên: « Chủ tôi té xuống sông rồi! » Nghe la, bạn chèo đò vòng theo chiếc tàu mà kiếm vớt, té ra

ổng đà chiếm mất. Ông cò tàu (người Annam) và bộ hành đồng la làng lên. Còn thầy thông thì trở lại bót mà cáo báo. Tàu phải đợi trúc nữa giờ mới chạy. Phải chị lúc ồng té đó, có ai nhảy theo mà vớt thì chắc ổng khỏi chết. Đồ hành lý của ông Trưởng-tòa một cái hoa-ly đựng đồ của ổng thì giao lại cho thầy-đội bót giữ và đợi lấy khai báo chứng cớ rồi, tàu mới chạy về Bac-liêu. Thầy thông cũng theo về báo cho sở tuần thành Bacliêu hay. Còn ở bót Cồ-cò, tuy còn khuya mà linh-cũng lấy sào mà dò kiếm thây ông Trưởng-tòa. Đã vớt đặngrồi và tống táng tại Sốc-trăng.

Tội nghiệp ông Trưởng-tòa nầy là một người còn nhỏ, ai ai cũng đều yêu vì tánh ăn ý ở của ổng, mà rủi bị chết một cách rất thảm thiết.

Giấy **LE NIL** là giấy tinh-anh thượng hạng

Thầy bói ở núi Tà-lơn

Hôm ngày 14 Janvier 1918, tại Trà-vinh có bày một cuộc lễ đặng quyên tiền cho hội giúp đở gia-quyến của binh linh tữ trận hoặc đương cơn chinh chiến.

Trong mấy cuộc chơi, M. Michel Thành có bày một lớp tuồng diễu gọi là « Thầy đại tài ở núi Tà-lơn xuống bói ». Những người có mặt tại đình bữa đó, phần nhiều quen biết M. Michel Thành, thì khen chuyện bày diễu rất hay ; còn kẻ ở xa đến coi, thấy nói đâu trúng đó thì tin thiệt là thầy bói ở trên núi xuống !

Nguyên trước khi hát, M. Michel Thành đã dặn ít người mua đồ của mấy cô bán giùm cho hội làm phước, nên chừng bói, hễ thấy vật chi đưa lên, thì M. Michel Thành liền biết là của ai, và mua của cô nào, mới nói trúng tên, trúng tuổi, trúng chuyện nọ, chuyện kia hết... Chớ trên đời nầy có ai học đặng phép gì, mà rõ chuyện đã qua và chuyện xảy tới của người ta đâu ?

Mầy thầy bói, thầy coi tướng đều nhờ có người còn mê-muội, nên dùng sự ấy mà làm một phương nghề nghiệp rất tiện ! Tội nghiệp ! phần nhiều đờn bà Annam ta, bấy lâu nuôi thầy bói nước mình là bộn rồi, mà nghe đồn thầy chà-và bói hay, thầy mên coi tướng giỏi cũng đua nhau tiềm tới !

Xét lại thiệt đáng buồn : vì đương lúc thời đợi văn-minh, nhiều cái thói tệ trong xứ mình đà bớt-bớt rồi, sao mấy bà, mấy cô còn quyến-luyến làm chi những điều dị-đoan mà không đành giứt tuyệt ?

Mlle MADELEINE
à Long-binh (Travinh)

Ai tín

Nam-kỳ ta mới mất hết một vị cựu thần của nhà nước là quan Đốc-phủ-sứ Đinh-sơn-Lý, thường thọ ngủ đảnh bữu-tinh. Ngài lại là một vị khán-quan cố cựu của tờ Nông-Cổ Mín-Đàm từ ngày mới xuất bản đến nay là 17 năm rồi, Ngài hằng xem luôn. Đến nay Ngài bất hạnh mà qui thần, thiệt bổn-quán rất đau lòng thương tiếc.

Nay Bổn-quán kính tỏ đôi lời mà vĩnh biệt Ngài và cầu chúc cho Ngài sớm được lên chốn Thiên-đàng đời đời vui vẻ.

***

Cuộc buồn kia chưa ngớt, cuộc buồn nọ lại thêm, mới đây ông thân của M. Trần-ngọc-Lê giúp việc tại Báo Opinion, là ông Trần-ngọc-Vang hưởng thọ 70 tuổi đã tị trần hôm 20 Janvier và đã an táng hồi 7 giờ sớm mai thứ năm 24 Janvier 1918 nầy rồi.

Bổn-quán cũng tỏ lòng bi lụy mà xin phân ưu cùng quí quyến M. Trần-ngọc-Lê, và cầu chúc cho linh hồn Trần-ông sớm được hưởng phước thanh nhàn nơi miền cực lạc.

***

Bổn-quán lại kính cho chư tôn hay rằng ông Diệp-văn-Cương là một vị Hội-đồng quản hạt rất xứng đáng, rất có nhiệt-tâm vì dân vì nước, mà Ngài cũng mới từ lộc hồm 19 Janvier nầy rồi : Kỳ nầy nhựt-báo đã ráp khuôn, chen vào không được, vậy để kỳ tới bổn-quán sẽ biên hết những công lao sự tích của Ngài cho chư-tôn hiểu rỏ để làm kỷ-niệm về sau mà nhắc nhở trang Tuấn-kiệt.

B. Q.

大法禮儀
Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

Khi vào nhà buôn

Khi bước vô tiệm nào, thì phải lấy nón xuống. Nếu có nắng dọi mới đội nón mà thôi, còn trong các nhà hàng lớn nhiều khi bước vô cửa rồi đi một đỗi xa xa mới tới chỗ người ta buôn bán ; trong lúc đi đó thì được phép đội nón. Mà khi đi tới, phải lấy nón mà chào rồi muốn mua món chi thì nói liền, chẳng cần nói dông dài làm chi vô ích.

Mua đồ cũng phải giữ lòng cung kính giữ phép tắc, chẳng nên lấy cớ vì có tiền trã cho người ta mà được phép lỗ mãng, thô tục, vô lễ. Như mấy ông Trạng-sư, lương-y cùng là Nô-te, khi mình có việc đến mấy ổng mình cũng trã tiền vậy mà mình có giám hỗn hào hay là vô lễ với mấy ổng chăng ? Nếu ỷ mình có tiền đưa ra nên mỗi khi đều chẳng kể lễ nghi thì việc giao-thiệp cùng xã hội sẽ trở nên làm sao ?

Còn đến tiệm biểu người ta mở gói banh hàng, bày đồ ra cã đống cho mình lựa, rồi coi cho đến sức, rốt lại không mua chi hết, thì là không nhằm cách lịch sự. Như mình lựa hết sức mà không có món nào vừa ý, thì cũng nên mua chút đỉnh cho có chừng, rồi khi ra đi thì nói Tôi tiếc vì đã làm thất công ông mà mua ít quá, vậy tôi ước sao lần khác tôi được may mắng hơn.

Khi lựa bảng hóa, chẳng khá làm bẻo nhẻo của người ta hay là quăn vải bỏ đống lại đó. Còn muốn mua cho rẻ, bày chuyện mà chê cái nầy xấu, cái kia bở, cái nọ củ, vân vân, làm như thế thì chẳng phải là người biết lễ nghĩa. Người ta đã lựa thứ tốt đem ra cho mình coi mà mình lại chê hai, người ta há chẳng phiền sao ? Nếu đến tiệm nào mà thấy mỗi món hàng đều có định giá chắc rồi, thì đừng trã giá vô ích, bằng mình có trã thì người ta gọi mình không biết phải. Chỗ nào không có định giá trước thì được phép trã, mà có trã cũng liệu vừa thì thôi, chớ khá trả nhẹ quá mà người ta gọi mình là người quê mùa dốt nát.

Tới tiệm bán đồ nữ-trang hay là đồ chi nhiều tiền chẳng nên lấy coi rồi chỗ nầy để chỗ kia, hay là lại gần chỗ người ta bày đồ ấy mà bán, nhứt là khi người bán không có ở gần mình. (*Qua lý chi hèm là vậy đó.*)

Khi nào mình mua đồ mà chủ tiệm sai người đem tới nhà cho mình, thì phải cho người ấy tiền. Làm như vậy, sau có mua nữa, chắc nó đem mau mắn lắm.

Phải tránh việc mua chịu cho lắm. Vì mua chịu thì mắc nợ, mà mắc nợ rồi phải mang nghèo mang cực và phải mất sự yên ổn trong nhà.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

BÁ-NGHIỆM.

TOÁN PHÁP

Sơ đẳng tiểu học

Giả như : Có một sở ruộng vuôn vứt mỗi phía 100^m^ (1) hỏi đặng mấy mẫu ?

Tính 100
100
10.000

Nếu một phía vuôn 100^m^ thì có 100 lần nhiều hơn là 100^m^×100^m^=1.00.00^m^.

Trả lời : 1^h^00.00

Lời giải : Theo phép mẫu Tây hễ số chứa 100^m^ là 1 sào, 100 sào là một mẫu hay là 1.00.00^m^ là một mẫu.

(1) Mấy chữ m đó nghĩa là thước.

Giả như : Cũng có một sở ruộng vuôn đo theo góc xéo chớ không đo mỗi mặt biết rằng từ góc Bắc qua Nam dài 140^m^ từ góc Đông qua Tây cũng dài 140^m^ hỏi đặng mấy mẫu ?

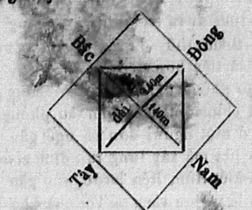

(*Vuôn trong bằng nữa vuôn ngoài*)

Tính

140^m^
140
600
560
140
19600

19600 | 2
1600 9800^m^

Một góc xéo dài 140^m^ thì cũng như một mặt vuôn lớn bằng hai dài 140^m^.

Nếu một mặt 140^m^ thì có 140 lần nhiều hơn là 140^m^×140^m^=19600^m^.

19600^m^ là số nhiều hơn bằng hai lần, phải trừ ra phân nửa thì còn lại là 19600^m^ : 2 = 9800^m^.

Trả lời : 0 h (1) 98 sào 00 c.

Trung đẳng tiểu học

Giả như : Hễ 3 h đất và 2 h ruộng cọng số thuế 8$38 còn 4 h đất và 5 h ruộng thì cọng số thuế 16$26. Hỏi đất và ruộng mấy một mẫu ?

Tính

3h	2h	8$38	12 h	15 h	48$78
4h	5h	16.26	12.	8 h	33.52

15.26 | 7 h
12 | 2$18
56

402 | 3
10 | 1$34
12

15 h		48$78	2$18		8$36
8.		33.52	2		4 38
7 h		15.26	4.36		4.02

(1) Mấy chữ h đó nghĩa là mẫu.

Trước khi tính phải biên số ra làm 2 hàng như vầy : 3 h 2 h 8.38
4 h 5 h 16.26.

Rồi lấy số 3 h đất hàng trên nhơn cho hàng dưới 4 h đất, đặng 12 h nhơn 5 h ruộng đặng 15 h nhơn 16$26 thuế đặng 48$78, nghĩa là bằng 3 lần nhiều hơn thì 12 h đất 15 h ruộng mà thuế đặng 48$78.

Rồi lấy số 4 h đất hàng dưới nhơn cho hàng trên 3 h đất đặng 12 h nhơn 2 h ruộng đặng 8 h nhơn 8$38 thuế đặng 33$52 nghĩa là bằng 4 lần nhiều hơn thì 12 h đất 8 h ruộng mà thuế đặng 33$52.

Đặng lấy cho có số bằng nhau mới tính được trong số 48$78 có một lần số thuế 12 h đất và 15 h ruộng, còn trong số 33$52 cũng có một lần 12 h đất mà có 8 h ruộng vậy thì số đất đã bằng nhau mà ruộng còn dư ra được 7 h thuế còn dư được 15$26. Vậy thì : 15$26 thuế mà 7 h ruộng thì thuế ruộng mỗi mẫu là 15$26 : 7 = 2$18.

Ruộng mỗi mẫu 2$18 thì 2h số thuế là 2$18×2 = 4$36.

Lời hỏi : 3 h đất 2 h ruộng thuế 8$38 trừ ra thuế 2 h ruộng hết 4$36 thì còn lại là 8$38 — 436 = 4$02.

4$02 mà 3 h đất thì thuế đất mỗi mẫu là 4.02 : 3 = 1$34.

Trả lời : { thuế ruộng mỗi mẫu. 2$18
thuế đất mỗi mẫu. . 1.34

Có 3 người một ông già một người lớn một đứa con nít nếu tuổi ông già và người lớn cọng lại thì đặng 149 tuổi, người lớn và con nít cọng lại đặng 67 tuổi, con nít và ông già cọng lại đặng 112 tuổi, bây giờ hỏi mỗi người mấy tuổi.

Tính

149	216	104	2	149	112		
67	112			52	97		
216	104	04	52	97	15		
		0					

Ông già và người lớn cọng đặng 149, người lớn và con nít cọng tuổi đặng 67, cọng chung 2 số lại là 149 + 67 = 216.

Trong số 216 tuổi thì có một lần tuổi ông già hai lần tuổi người lớn và một lần tuổi con nít. Bây giờ trừ tuổi ông già và

con nít cọng đặng 112 đó ra thì còn lại hai lần tuổi người lớn là 216—112=104

104 tuổi là hai lần tuổi của người lớn thì tuổi người lớn là 104 : 2 = 52 tuổi.

Ông già và người lớn cọng tuổi đặng 149 mà người lớn 52 tuổi thì còn lại tuổi ông già là 149 — 52 = 97.

Ông già và con nít cọng tuổi đặng 112 mà ông già 97 tuổi thì còn lại tuổi con nít là 112—98 = 15.

Trả lời. { Ông già..... 97 / Người lớn... 52 / Con nít..... 15 } tuổi

Datsel, TRẦN-HUỲNH.

探偵小說

Trinh thám tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Sau rồ lại người cởi ngựa ấy, cũng là người Ăn-lê, vì vậy mà cái sự giận ghét người Ăn-lê của Vịnh-Tiên lại càng khắn khắn vào lòng, không thể nào mà làm cho phai lợt được». Lại-xuân-Điền nghe Hà-kiết-Hùn nói rõ các duyên cớ của Vương-vịnh-Tiên hay ghét người Ăn-lê rồi thì nghĩ rằng : « Nếu vậy thì cái việc Vịnh-Tiên mà ghét người Ăn-lê với cái án nầy đây cũng có hơi cọ kẹ chút đỉnh chớ phải chơi gì ». Rồi lại hỏi Hà-kiết-Hùn rằng: « Người em cô-cậu mà ổng lấy làm vợ đó, trạng-mạo thể nào ? » Hà-kiết-Hùn nói : « Nàng ấy trạng-mạo giống bệch Mai-Anh bây giờ đó vậy ». Lại-xuân-Điền nghe nói gật đầu và nghĩ rằng: « Hèn chi mà ổng làm chúc-ngôn giao hết tài-sản chỗ Mai-Anh cũng phải, lúc nọ ta lấy làm lạ, không hiểu bởi cớ nào, Mai-Anh với Xảo-Châu cũng đồng là cháu, sao ổng lại thương có một mình Mai-Anh mà thôi, nay mới rõ là tại Mai-Anh trạng-mạo giống vợ yêu của ổng, nên ổng mới thương hơn Xảo-Châu là tại cớ ấy ». Tuy rồ duyên cớ như vậy mặc dầu, Song cũng không có đủ chi mà tìm cho ra mối manh án ấy, phần thì Hà kiết-Hùn đau mới khá, không lẻ ngồi nói chuyện lâu, liền đứng giậy từ giả xuống lầu mà về. Lầu ấy từng dưới bên phía đông là chỗ phòng của vợ Hà-kiết-Hùn, mà vợ Hà-kiết-Hùn là người quê quán ở tại La-sĩ-Đích. Lại-xuân-Điền mới nghĩ rằng : « Ngày mai nầy ta tính đi ra La-sĩ-Đích, vậy sẳng đây ta hỏi thăm thử đường đi nước bước chẳng là tiện hơn ». Nghĩ như vậy rồi ghé vào phòng ấy. Lúc ấy trời cũng gần tối mà chưa đốt đèn, dòm vào phòng thì thấy có một người đờn bà ngồi gần một bên lò lửa mà xây lưng ra ; định chắc là vợ Hà-kiết-Hùn, liền bước vào gần dơ tay thì lễ và nói rằng :» Tôi chào bà Hà-phu-nhân ». Người đờn-bà ấy nghe nói liền đứng giậy xây mặt ra. Tỏ ra không phải là vợ Hà-kiết-Hùn, mà lại là Nàng Xảo-châu.

Lại-xuân-Điền nói rằng :« Ủa ! Vương-cô-nương đây mà ! làm tôi không biết mà thất lễ, cô đến đây bao giờ vậy ?

— Tôi mới vừa đến, vì ngồi nhà một mình buồn bực quá, nên qua đây có ý tìm Hà-phu-nhơn nói chuyện chơi cho tiêu khiển.

— Hồm rày tôi nghe nói cô chẳng muốn tiếp khách, chẳng hay cô có ý chi ?

— Hồm rày khí trời không tốt, trong mình tôi không được mấy yên, nên muốn tạ khách mà nghỉ ngơi cho thong thả, chớ có ý chi đâu, mà cũng may nên tôi mới được gặp thầy đây, thiệt hồm rày tôi vẫn có nhiều việc mà bàn luận với thầy, song không rảnh được mà tìm thầy.....»

— Có việc chi cần kíp lắm sao ?

— Cũng không cần kíp chi cho lắm, và còn hồm nay thầy có nghe được tin em tôi thế nào chăng ?

—Em cô là ai ? có phải là Mai-Anh cô-nương chăng ?

— Phải đa !

— Ôi ! Hồm rày cô cũng vì sự rầu rĩ về việc chú cô đó mà tinh thần gầy ốm, khí sắc kém hao.....

— Vậy mà Tiên-sanh có nàng thấy chĩ thường không ?

— Thường lắm chớ, vì cô cậy tôi nói thêm cho rồi bộ Đông-Dương Thong-Thổ-Ký, cho nên mỗi ngày tôi mỗi đến nhà cô.

— Vậy sao ? Nếu bộ Phong-Thổ-Ký nầy mà có Tiên-sanh ra sức, thì chẳng bao lâu đây sẻ xuất bản được rồi, mà vong-hồn của chú tôi ở dưới suối vàng cũng đành nhắm mắt. Thiệt xưa rày tôi lo việc ấy lắm, sợ Mai-Anh không lựa cho được người xứng đáng mà làm hư bộ sách đi chăng. Vậy mà hồm nay thầy có nghe chĩ tính đi đâu chăng ?

— Không.

— Có ai đến thăm chĩ chăng ?

— Cũng có chớ, lẻ nào không, như đờn-bà thì có Hà-phu-nhơn, còn đờn-ông thì.....

— Đờn-ông thì là ai thầy hảy nói phứt đi mà !

— Đờn-ông là người Thần-sĩ nước Ăn-lê, tên là Nghiêm-thiên-Lý.

— Vậy sao mà thầy dụ dự hồi lâu rồi mới chịu nói cái tên Nghiêm-thiên-Lý vậy ?

— Tại va tới hai tên lận, nên tôi mới suy nghĩ coi phải nói tên nào ?

— Uả ! Vậy chớ va còn tên gì nữa ?

— Ôi ! Tôi nghe kẻ thì nói va là Nghiêm-thiên-Lý, người lại nói va là Lý-bổn-Liêm, thiệt tôi không biết đâu mà rờ.

— Xảo-châu nghe nói dường như có ý kinh-hoàn rồi hỏi liền rằng: va tới thường lắm sao ?

— Va tới mấy lần thì tôi không rỏ, chớ thiệt tôi gặp có một lần mà thôi.

— Vậy mà thầy tưởng va còn đến nữa thôi.

— Chắc va không đến nữa đâu, vì va đả Anh-quốc rồi :

— Xảo-châu làm thinh hồi lâu rồi hỏi rằng : Hôm trước thầy có hứa rằng thầy sẻ làm cho hết lòng mà tìm cho ra đứa chơn phạm đặng mà gở giùm cái sự hềm-nghi cho tôi, vậy mà tìm được hay chưa ? chớ cái sự hềm-nghi của tôi đó, người ta đã đăng rồi nơi nhựt-báo, tưởng chẳng dề chi mà tiêu giải cho được ; việt đã đến cái địa-bộ vậy rồi, Ôi thôi, thà là tôi cam chịu hềm-nghi, cho khỏi liên lụy đến người khác.

— Cô chớ ngã lòng, tôi sẻ có chước hay mà giải oan chiêu tuyết cho cô.

Xảo-châu chĩ cứ than giải thở vắn. Lại-xuân-Điền lại hỏi rằng : ngoài việc ấy ra, cô còn có lời nào mà dặng tôi nữa chăng ?

— Không có chi cho lạ lắm, như ngày nào mà thấy dọ được con đòi A-Hoa ở đâu rồi, nêu thầy muốn thương lượng với tôi, xin gởi cho tôi một phong thơ.

— Việc ấy cần chi phải dặng, hễ có việc chi cần kíp thì tôi bổn-thân đến mà thương lượng cùng cô, phải gởi thơ làm chi cho hư việc.

— Không, vì tôi chưa có tiếp khách, thấy có việc chi cần kíp, mà định muốn thấy tôi, thì cũng cứ gởi thơ thì hay hơn.

— Lại-xuân-Điền nghe nói như vậy, lấy làm thất vọng, song xét ra cái câu nói : *định quyết muốn thấy* đây, cũng có cái chủ-ý chi khác, vừa muốn hỏi nữa, kế lấy bà Hà-kiết-Hùng Phu-nhân vừa bước ra. Nên phải chuyện vãng lơ là với bã ít lời rồi từ giã lui về.

(Sau sẻ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT.

Một vị Trạng-sư

mới đến Saigon

Hôm thứ sáu tuần rồi, nhằm ngày 18 Janvier 1918, ông *Paul Ferrand* là Luật-khoa tân-sĩ ở tại đường Lagrandière, số 22 Saigon có đến trước Tòa mà thề đặng lành chức Trạng-sư tại tòa trên và các Tòa án trong Nam-kỳ.

Quan Trạng-sư *Paul Ferrand* tuy mới đến Saigon, song danh tiếng của ngài tưởng trong Nam-kỳ cũng có nghe biết, vì ngài có làm Trạng-sư tại Hải-phòng mười ba năm rồi. Tại Hải-phòng ai cũng biết rằng Ngài là một quan Trạng-sư giỏi dắn bàu chữa nhiều đám kiện, đáng khen đáng kính.

Nay ngài đến Saigon thì cũng là một sự may.

Bổn-quán cũng cầu chúc cho ngài đem hết tài năn của ngài mà giúp cho người hữu sự đến xin ngài bàu chữa.

Bổn-quán

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

(Tiếp theo)

Đêm thu khắc lậu canh tàn,
Gió cây lọt lá trăng ngàn ngậm gương. (1)
Lối mòn cỏ lợt màu sương,
Lòng quê đi một bước đường một đau.
Tiếng gà xao xác gáy mau,
Tiếng người đâu đã mái sau dậy dàng. (2)
Nàng càng thổn thức gan vàng,
Sở-Khanh đã rẻ giấy cương nẻo nào.
Một mình không biết làm sao,
Dặm rừng bước thấp bước cao hải hùng.
Hóa-nhi (3) thiệt có nở lòng (4) !
Làm chi vảy tía vò hồng lắm nao!
Một đoàn đưa đến trước sau,
Vút đầu xuống đất (5) cánh đâu lên trời.
Tú-Bà tót thẳng đến nơi,
Hầm hầm áp điệu một hơi lại nhà.
Hung hăn chẳng hỏi chẳng tra,
Giăng tay vùi liễu, dập hoa (7) tơi bời.
Thịt da ai cũng là người,
Lòng nào hồng rụng thắm rời chẳng đau.
Hết lời thú phục (8) khẩn cầu, (9)
Uốn lưng thịt đổ, cất đầu máu sa.
Rằng: Tôi chút phận đờn-bà,
Nước non lìa cửa lìa nhà đến đây.

Trong đêm thu canh tàn khắc lậu,
Gió lai rai cây đổ lá, trăng ngàn ngậm gương. (Trăng mọc).
Đi theo lối đường mòn, màu sương sa có lợt;
Tấm lòng quê, một bước đường càng nghĩ càng đau,
Vẫn nghe trong làng xóm tiếng gà đà xao xát gáy mau; (khuya).
Lại tiếng người ở đâu sau dậy dàn inh ỏi.
Kiều đã gan vàng thổn thức,
Còn Sở-Khanh thì đã rẻ giây cương trốn lánh nẻo nào.
Một mình Kiều khó biết tính làm sao,
Nơi dặm rừng hải hùng bước cao bước thấp.
Kiều than thỡ ! Hóa-nhi sao có nở lòng,
Làm chi mà vảy vò tía lòng đến thế.
Kìa một đoàn đưa đến, kẻ trước người sau,
Vút đầu mà xuống đất, cánh đâu mà lên trời.
Mụ Tú-bà đã tốc thẳng đến nơi rồi,
Hầm hầm bắt Kiều rồi áp điệu lại nhà một hơi.
Hung hăn dữ tợn, chẳng hỏi chẳng tra.
Giăng tay vùi dập, tơi bời hoa liễu. (Đánh đập Túy-Kiều).
Thương ôi ! Da thịt ai cũng là người,
Nỡ nào rời rụng thắm hồng mà không đau lòng thương xót.
Kiều hết lời khẩn cầu thú phục,
Cúi lưng xuống thì thịt đổ,
Cất đầu lên nhỏ giọc máu sa.
Kiều rằng : Tôi là chút phận đờn-bà đã cách nước non mà lại lìa nhà lìa cửa đến đây.

NGHĨA XUÔI :

Trong đêm thu canh tàn khắc lậu, gió lai rai cây đổ lá trăng ngàn vừa ló mọc; đi lần theo lối cũ đường mòn, màu sương sa ngọn cỏ dầm dề tấm lòng quê, một bước đường càng nghĩ đến càng đau đòi đoạn. vẫn nghe tiếng gà trong xóm, dục

giả gấy mau, còn tiếng người rắn rộ ở mái sau dậy dàn inh ỏi. Kiều rộn rực gan vàng thổn thức, còn Sở-Khanh thì đã rẻ giây cương trốn lánh nẻo nào. Thảm cho ! Kiều một mình, khó biết liệu làm sao. Trong rừng nội hải hùng bước cao bước thấp. Kiều than thở Hóa-nhi sao nỡ, làm chi cho vày tía vò hồng cho ra thân thể. Vừa than thở, xảy thấy một đoàn đua đến, kẻ trước người sau; xuống đất đã không vút không nanh, muốn lên trời đã không vi không khiến. Ôi ! ! Mụ Tú-bà vừa tốc thẳng đến nơi hầm hầm bắt Kiều một hơi điệu lại. Hung hăn đánh đập chẳng hỏi chẳng tra, giăng tay vùi liễu dập hoa tan tác; thảm may ! ! Thịt da ai cũng là người, nỡ nào hồng rụng thắm rời mà không lòng thương xót; Kiều túng nước, phải khăn cầu thủ phục, cúi lưng xuống thịt đồ, cất đầu lên nhỏ giọt máu sa. Kiều thưa rằng : Phận tôi là chút phận đòn-bà đã xa non nước lại lìa nhà lìa cửa.

ĐIỂN TÍCH :

(1) Trăng ngàn ngậm gương : Trăng ló mọc.

(2) Dậy dàn là : Om sòm.

(3) Hóa-nhi là : Tạo-hóa (con Tạo), là ông trời.

(4) Nỡ lòng là : Nhẫn tâm : Nỡ lòng, đành lòng.

(5) Vút đâu xuống đất. Tục ngữ quật địa vô nha trảo. Nghĩa là : Xuống đất không nanh không vút.

(6) Cánh đâu lên trời. Cổ ngữ : Thăng thiên khiếm vô mao. Nghĩa là : Lên trời không kiến không vi.

(7) Vùi liễu dập hoa là : Đánh đập Túy-Kiều.

(8) Thú phục nghĩa : Chịu phục.

(9) Khẩn cầu : Khẩn cầu xin tha.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

TRƯƠNG-MINH-BỊN

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
là rượu nhứt hảo hạng

PENSIONNAT
NGUYỄN-XÍCH-HỒNG
Nos 128-150 Rue Chasseloup-Laubat

Kính đáp từ cho quí ông quí bà trong Lục-châu rỏ : tôi có tiếp đặng thơ của quí ông quí bà gởi hỏi trong trường tôi có chịu lãnh em trẻ từ 7 tuổi đến 10 tuổi ăn ở luôn trong trường mà học không?

Nay tôi xin trả lời cho quí ông quí bà rằng tôi chịu lãnh trẻ em từ 7 tuổi sắp lên y theo mấy lớp học đã lập trong trường tôi như dưới đây.

Cái xin quí ông quí bà có lòng cổ cập người đồng-ban thì đến đầu tháng Mars 1918 dám hứa chắc tôi sẽ lo mà làm cho vừa lòng quí ông quí bà.

Nay kính.
NGUYỄN-XÍCH-HỒNG.

1° (*Section enfantine*)

Về lớp học con nít nhỏ. — Trường có lãnh học trò nhỏ từ 7 tuổi cho tới 10 tuổi.

Ăn, học, ngủ, giặt áo quần và thuốc men chút đỉnh. Có một người đờn bà lo săn sóc : coi áo quần tắm rửa, ăn, ngủ (Lớp nầy ăn riêng và ngủ riêng). Giá tiền mỗi tháng 12 $ 00.

2° (*3me classe ou classe du Certificat*)

Về lớp ba là lớp thi bằng cấp sơ học thì có ông Caubet, nghiệp-sư trường Bổn-quốc dạy và thầy Phát ở Sốctrang.

3° (*Section du diplôme de fin d'études*)

Về lớp thi bằng cấp tốt-nghiệp thì trường tôi chưa có, vì học trò không có bao nhiêu ; nhưng vậy quan trên có chiệu lãnh học trò ăn cơm, ngủ nơi trường tôi, mà học thì học tại trường Bổn-quốc cho tới khi thi bằng cấp tốt-nghiệp : hoặc năm thứ nhì, hoặc năm thứ ba, hoặc năm thứ tư (2e 3e et 4e Année). Tính luôn và tiền học nơi trường Bổn-quốc và tiền cơm nơi trường tôi, hết thảy là 18 $ 00, mỗi tháng.

4e *Section du Brevet Elémentaire*)

Về lớp thi bằng cấp trung đẳng thì có mấy ông nghiệp-sư như sau đây dạy:

MM. Caubet, nghiệp-sư trường Bổn-quốc
Hérald, nghiệp sư đờn (professeur de musique).
Duyên, nghiệp-sư trường giáo tập Giadinh.
Lê-văn-Lang, tú-tài bác-vật (Bachelier ès-sciences),
Lê-văn-Sa, Đông-dương công chánh kiêm đốc (Agent technique des Travaux Publics de l'Indochine)
Và Nguyễn-xích-Hồng.

(Lớp nầy có hai lớp : lớp nhì và lớp nhứt. Khi có bằng cấp sơ học rồi thì phải học ít nữa là hai năm mới thi đặng bằng cấp tốt-nghiệp tây).

NOTA. — Trường Nguyễn-xích-Hồng năm nay thi tại Saigon tám trò đậu cả tám : một trò đậu thứ nhì, một trò đậu thứ ba. Còn thí ngoài (candidats libres) hai chục trò đậu được mười bảy trò. — Cộng hết thảy là 25 trò đậu.

TRƯỜNG
Nguyễn-xích-Hồng

Kể từ 1er Mars 1918 tiền trường sẽ tính như sau đây :

Học chín tháng rưỡi :

Ăn, học, ngủ, giặt ủi, thuốc men chút đỉnh, sách trường phát, trả mỗi tháng:

Lớp bảy (lớp con nít tập đọc).	12 $ 00
Lớp sáu.....	15 50
Lớp năm.....	16 00
Lớp tư.....	16 50
Lớp ba thi bằng cấp sơ học.	17 00
Brevet élémentaire	
Lớp nhì (bằng cấp tốt nghiệp tây.....	18 00
Lớp nhứt bằng cấp tốt-nghiệp tây (B. E).....	18 00

Học ngoài :

Nghĩa là ăn cơm ngoài, ở ngoài, tới giờ vô học, hết giờ về, sách phải mua.

Lớp bảy (lớp con nít tập đọc..	2 $ 00
Lớp sáu.....	3 00
Lớp năm.....	3 50
Lớp tư.....	4 00
Lớp ba thi bằng cấp sơ học..	6 00
Lớp nhì bằng cấp tốt nghiệp tây (Brevet élémentaire)..	7 50
Lớp nhứt bằng cấp tốt nghiệp tây (B. E.).....	7 50

NOTA : Học ăn một buổi cơm trưa thì thêm 5 $ 00 và tiền học y theo trên đây :

HỈ TÍN

Bổn-quán có tiếp được một tin lành của ông Huỳnh-phúc-Lợi, Hàng-làm Thị-độc tại Huế, hôm mồng một tháng chạp nầy đã định cuộc trăm năm cho con trai thứ của ngài là M. Huỳnh-phúc-Hà, Thông-ngôn sở điền-tín (Huế) với lịnh-ái của ông Hường-lô tự-khanh Lê-bá-Cử.

Hai ông đều chịu ơn vua, đều nhờ lộc nước, có ở Trung-kỳ cũng có ở Nam-kỳ nay lại kết niềm thông hảo, thì đâu phải là việc tình cờ, nên Bổn-quán cũng chúc cầu cho hai họ :

Cộng kiết tư-la sơn hải cổ,
Vĩnh hài cầm sắc địa thiên trường.

N. C. M. Đ.

Hội làm phước

Hội làm phước tại Nam-kỳ cho những người bị tai nàn vì đám giặc nầy kính cùng chư vị Hội-viên của Hội ấy hay rằng hôm ngày 16 Janvier Hội có gởi một số bạc 3 muôn quan tiền tây bằng ngân phiếu nhà băng Đông-Dương tại Paris. Nhờ nhà Đông-Dương Saigon tính giá bạc cao hơn giá thường nên mới được như vậy. Số tiền gởi mỗi tháng và từ tháng.

Avril 1916..	20.000	quan
Mai.....	25.000	—
Juin	30.000	—
Juillet.....	30.000	—
Août	30.000	—
Septembre.....	35.000	—
Octobre	35.000	—
Novembre	25.000	—
Décembre.....	25.000	—
Janvier 1917.....	25.000	quan
Février.....	25.000	—
Mars.....	25.000	—
Avril.....	25.000	—
Mai	25.000	—
Juin.....	35.000	—
Juillet	50.000	—
Août	25.000	—
Septembre.....	25.000	—
Octobre.....	25.000	—
Novembre.....	40.000	—
Décembre.....	30.000	quan
	610.000	

Hội xin chư vị hội-viên đóng bạc trễ, hãy đến phòng Thương-mải mà đóng kịp kịp và đóng cho đúng ngày đặng để cho hội mỗi tháng mỗi có mà gởi qua Mẫu-quốc.

Saigon, le 17 Janvier 1918
thay mặt cho hội,
C. RUAULT.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới nầy bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.

Hát tuồng nàng Liberté thiệt là nữ trung hào-kiệt.

NAM-ĐỒNG-LỢI
56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐỒNG-LỢI, là của hãng Annam của hội Nam-kỳ Cơ-tu-phương chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-Bắc.
Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.
Nón cahques, Valises.

Bố may mùng Annam dệt rẻ và chắc.

Ông súc thau, xuy bạc, ô trơn, ô chạm vân vân.

Vông gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

May quần áo Annam.

May áo quần Tây ; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemises, blousses.

Bán thiệt giá — may mau ăn công rẻ — có mướn được thợ giỏi.

Xin mời quí khách đồng-bang tới xem chơi.

BÙI-QUANG-CHIÊU.

TRƯỜNG
NGUYỄN-XÍCH-HỒNG
128. — 150 rue Chasseloup-Laubat

Học thi bằng cấp sơ-học, bằng cấp Tốt-nghiệp Annam (Diplôme de fin d'études) và bằng cấp Tột-nghiệp tây (Brevet élémentaire)

Lớp trên 17 $ 00 một tháng, tính các sở phí.
Lớp chót 12 $ 00 một tháng tính các sở phí.

Ăn uống kỹ lưỡng. — Dạy dỗ rất cẩn.

Anh Sáu ! Anh cầm ve rượu gì coi bộ ngon dữ vậy anh ?

— Hứ ! Thằng Hai mầy sao lớ quá vậy mầy ? Vậy chớ không thấy hiệu gì đây sao ? Rượu **Champage marquis de Bergey** đó chớ rượu gì. Tao thuở nay hễ có đám tiệc gì thì cứ đòng nó mà thôi Rượu nhứt hạng đa mầy à.

Đôi lời cảm tạ

Bổn-quán rất thâm cảm thạnh tình của chư quí-ông kể tên sau nầy đã có lòng cố cập gởi măng-đa đóng tiền mua Báo trọn năm. Vậy từ đây mỗi kỳ, hễ vị nào có lòng hảo-hiệp mà gởi bạc đến thì Bổn-quán sẻ đăng báo liền cho liệt-vị hay, khỏi phải gởi biên-lai cho nhọc bớt một phần tổn-phí và liệt-vị cũng khỏi thắc công gìn giữ nhọc lòng, lại cũng nhớ được ngày tháng mua Báo của mình.

TÀNH-TỰ	CHỖ Ở	số bạc đóng rồi	NGÀY MUA	NGÀY MÃNG
Ông Trần-Nh.....	Propriétaire Rạch-giá	5$00	8 Février 1917	8 Février 1918
id. Lê-đình-Tr. ...	Mỹ-ngãi Cao-lãnh	5.00	id.	id.
id. Hương-quản Th.	à Gò-công	5.00	29 Mars id	29 Mars 1918
id. Bibliothèque....	à Tan-an	6.00	1er Novembre id.	31 Décembre id.
id. Đốc-phủ S.....	à Sadéc	5.00	1er Février 1918	1er Février 1919
id. Dương-ngọc-A..	Soai-riêng	5.00	1er Mars 1917	1er Mars 1918
id. Ng.-văn-S.....	Douanes Paksé	5.00	1er Janvier 1918	31 Décembre id.
id. Nguyễn-tri-D...	Phó-tổng Thudâumôt	5.00	id.	id.
id. Ng.-bá-Ng.....	Gérant à Thudâumôt	5.00	id.	id.
id. Ng.-minh-Ph...	Hương-văn Bèn-cát Thudâumôt	5.00	id.	id.
id. Huỳnh kim-Th..	Camau	3.00	15 Juin 1917	15 Décembre 1917
id. Trần-vạn-L.....	Kompong-Speu	2.00	1er Septembre id.	1er Janvier 1918
id. Đoàn-hữu-T....	Délégué à Késach	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Huỳnh-công-C..	Propriétaire à Baclieu	5.00	22 Mars id.	22 Mars id.
id. Lê-văn-Ch.....	Instituteur Long-điền Baclieu	5.00	1er Mars id.	1er Mars id.
id. Hương-hào-Th.	Vĩnh-mỹ Baclieu	5.00	id.	id.
id. Lê-phong-Ph...	Vĩnh-thanh-vân, Rachgia	5.00	1er Janvier 1918	31 Décembre id.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thắp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỷ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen băng nhiễu tây tốt thượng hạng, bán mớ và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quí khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gởi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gởi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
cẩn khải.

Sửa lại

Hôm tuần rồi Bổn-quán đăng báo một bài *Hội thi Thơ-ký* nói rằng sẻ mở hội thi tại dinh quan Hiệp-Lý.

Nay xin sửa lại rằng sẻ mở hội thi tại Trường Bổn-quốc (*Collège Chasseloup-Laubat*), ngày 18 février 1918 nầy, 7 giờ rưỡi sớm mai.

Rượu Cô-nhác VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay.

PARFUMERIE-COIFFURE-CHAPELLERIE

M. Michel THƠ, mới mở một tiệm hớt tóc ở đường Catinat, số 93, ngan nhà in và nhà bán sách của ông C. Ardin et Fils (Imprimerie Librairie Commerciale). Có bán nón, dù, xà-bong thơm và dầu thơm, vân vân.

Xin chư quí ông lấy lòng rộng rải đến giúp tôi cho nên việc thì tôi rất cám ơn vô cùng.

DENTIFRICES

THUỐC ĐÁNH RĂNG

Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột hay là xà-bong của các cha

BÉNÉDICTINS DE SOULAC

LÀM RA

Thuốc **Bénédictins de Soulac** (thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột, hay là xà-bong) là một thứ thuốc dưỡng răng, thần-hiệu rất hạp với miệng người. Thuốc nầy làm cho răng được trắng trong, làm cho nứu tinh-khiết diệt cả loại vi-trùng sâu răng.

Hãy dùng một thứ thuốc **Bénédictins** là thuốc không độc thôi, đừng dùng mà thuốc khác có độc-dược.

Thuốc **Bénédictins** của người Langchè ra mà các nước đều ưa dùng.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. — Cholon

Tiệm chi-nhỏ ở tại Quảng-đông, ông Lương-y Vi-Lễ-Sanh chế ra.

Suu-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỊNH TIỆM-LA)

Bịnh Hoa-liễu là một mối giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hễ nhiễm lấy nó ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bịnh rất thâm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hùng hảo-kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bịnh Hoa-liễu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy đặng nhiều cái mối tệ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bịnh Hoa-liễu thì hay dùng những vị Bả đậu-sương mà xổ cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đằng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vả chăng bề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoài một chỗ, nếu xổ như vậy mà xổ ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xổ ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bịnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nọi lành chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là lìm to lắm đó.

Bởi tôi xét rõ các cớ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bịnh ấy mà chế thứ thuốc nầy ra đây, để mà cứu người và giúp đời, vả lại tánh thuốc cũng là hòa-bình, không ngưn cũng đừng xổ lắm, bịnh nặng thì mỗi ngày xổ hai lần, còn bịnh nhẹ thì mỗi ngày xổ một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại dồn vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiểu-tiện, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bịnh Hoa-liễu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẻ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chủ trị các chứng bởi bịnh Hoa-liễu kể ra sau nầy:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lở lói,	Dương-mai mọc mục,
Đau bịnh hột-xoài,	Ung thư nhọt ghẻ,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Ghẻ độc lấy lụa,	Vô danh thảng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bịnh nầy thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc nầy trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tắm mỗi ngày một lần và phải cữ ăn đồ chua, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là..... 3$00

TRẠI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lái-Thiêu

Tại trại tôi có đóng sẵng các món là Bàn ăn mặc-đá dài, có cẳn 2 kiểu.—Bàn ăn mặc-đá tròn có kế thành.— Bàn ăn mặc-gỏ liền 4 kiểu.— Bàn tròn 4 trụ mặc-đá.—Bàn tròn 4 trụ mặc cây.—Bàn xây cốt mặc liền.— Bàn lau 12 trụ.— Bàn khách (salon).— Bàn rượu (apéritif) 3 kiểu.— Váng một chơn tiện, váng ghỏ hai, và váng ba, *Tủ thờ*, cẳn 3 kiểu; *Tủ áo*, *Tủ rượu* (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiển (colonne) ghế băn-kết (Banquette), *ghế ngồi* 5 kiểu, ghế *Bàng nguyệt*, *bàn viết* 3 kiểu, váng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiểm thời, băng cây trắc, cẩm lai, gỏ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không gía đối.

Xin quới ông có muốn dùng các món đồ chưng dọn trong nhà, thì xin gởi thơ, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại hạt *Lái-Thiêu* đường ra *công-xi heo* (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵng lòng làm mau và vừa theo ý quới-vị.

CHỦ TRẠI MỘC,
sẩn khải

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet

SAIGON

Kính cùng chư quí ông quí thầy đặng rõ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon ngang nhà Khách-sạng Nam-đồng-Hương, có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điểm tâm ngon tiêu bổ. Cúi xin chư ông, có đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẻ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.

SÁU HOÀN, *cẩn khải*

ÍCH-NGUƠN-ĐƯỜNG LÃO DƯỢC PHÒNG

Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHỢ-CŨ SAIGON

丸補雙衣仝

KIM-Y-SONG-BỔ-HOÀN

Thuốc bổ khí huyết)

Lấy lẽ tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc rành đúng thời tiết thì tươi tốt sớn-sơ, song cả ngày bị dạng nắng gió chẳng đặng nhuần gội giọt mưa cùng nhờ hơi sương tuyết dầu rậm rạp cho lắm cũng khó thể thạnh mậu bền-dai cho đặng, nên suy ra sự sống của người cũng vậy. Phàm người bình sanh nương nơi tánh mạng mà tánh mạng do nơi huyết khí, huyết khí giúp đỡ tinh thần hễ tinh thần sung túc thì sự nhớ tưởng sâu xa, còn huyết khí dung hoà đầy đủ thì thân thể cứng cỏi mạnh dạng, tánh mạng vững vàng. Bởi vậy người sanh ra phần nhiều lúc nhỏ vì đều tình tệ sắc dục không chừng, hoặc lo lắng quá độ, mỗi mỏi hay gắng sức nhọc lòng, cứ chỉ thất tiết, nên phải hao kém tinh thần, lưng vơi khí huyết, xảy ra đều tiên thiên bậc tức hậu thiên bạc nhược, nguơn khí dần suy, nếu muốn cho thân thể hoàn toàn lại như xưa, thì phải bồi bổ huyết khí, dưỡng dưỡng tinh thần khác nào như loài cỏ cây kia gặp cơn khô héo muốn cho thạnh tươi lại thì phải vung phân tưới nước cho kịp thì ắt trở nên thạnh mậu tốt tươi mà đơm bông trổ trái, vì vậy nên người mà bị suy nhược rồi thì phải bồi bổ khí huyết, vưng quên tinh thần ắt đặng phần diên niên ích thọ chưởng tử lương phương ấy là lẽ thường trong sự vệ sanh của người.

Nên Bổn-Đường gia tâm chính xét mà chế nên phương thuốc Sâm-Nhung-Kim-Y-Song-Bổ-Hoàn nầy rất nên thần hiệu, chọn thiệt thuốc tốt và các vị tánh hoà huỡn không nóng không mát phối hiệp trúng theo phép điều dưỡng nguơn khí, bổ ít tinh thần, ảo vàng bao sáp bào chế kỹ càng, công hay thượng phẩm phòng trị các chứng bịnh kể ra sau nầy:

Tinh kém huyết khô. Mình gầy vóc ốm. Mỏi lưng tê gối. Bãi hoãi tứ chi. Tinh thần dâm suy. Chẳng vui phòng sự. Lao tâm tiêu tứ. Mộng mị di tinh. Tửu sắc không chừng. Tham vui quá độ Xây xẩm mặt mày. Nhức đầu chóng vánng. Đêm nằm trằn trọc. Ăn uống không tiêu. Làm việc quá nhiều. Nặng nề thân thể. Khí mệt khí khỏe. Bịnh hậu thất điều. Các chứng kể đây. Trị nên hiệu nghiệm. Thuốc nầy mầu nhiệm. Bồi bổ tinh thần. Chẳng sánh tiên đơn. So tây thuốc phật.

Thuốc bổ nầy bất luận đờn ông đờn bà già trẻ chỉ dùng đều bổ khí huyết, sanh hóa tinh thần sống lâu mạnh mẻ, mau sanh con, già trẻ nên trẻ còn dương trẻ lại thêm sức lực mạnh mẽ, thân thể sung túc da thịt mịnh màng còn như những người suy nhược nhiều lời hình hàng *(dau mới mạnh)* yêu dưỡi dùng luôn thuốc nầy trong một tháng chắc thấy bổ bổ thân thể mạnh dạng, tráng kiện tinh thần lại như xưa chẳng sai và lại trừ các chứng bịnh hay sẻ đến thình linh, rõ ràng là một phương thuốc vệ sanh rất hay rất quí trên đời.

Một hoàn giá..... 0$50
Trọn hộp bốn hoàn giá... 1$80

丸鳳坤科嬸

Phụ-khoa khôn-phụng-hoàn

THUỐC ĐIỀU KINH CHƯƠNG TỬ

Phàm người đờn bà đường kinh nguyệt có chừng thì dương mạnh giỏi hằng ngày, đến gặp cơn sanh đẻ mà dặng mạnh giỏi cũng bởi nhờ nơi thân thể dung hoà khí huyết sung túc mà ra. Song ai cũng mong mỏi đều mạnh giỏi việc kinh nguyệt cho đúng kỳ và cơn sanh đẻ dặng bình an mọi sự, mà chẳng hay tìm phương giữ mình, tìm thuốc hay dùng ngăn ngừa trước cho khỏi đều hậu hoạn về sau, vì như cây cỏ mà đặng tốt tươi nhờ bởi khí âm dương hoà huỡn, còn người mà đặng mạnh mẽ là nhờ nơi khí huyết điều hoà, nên mọi người phải lo phòng trước lúc chưa bịnh, hay hơn là để gặp bịnh mới lo tìm thuốc hay. Xét cho kỹ người sanh thường hay có bịnh không chừng. Dây tôm một đều đại khái của đờn bà khi kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất quan hệ mà nói, còn kỳ dư biết bao nhiêu chứng bịnh hay xảy đến thình linh kể sao cho xiết. Nên bổn đường có chế phương thuốc **Khôn-Phụng** nầy thiệt là một phương thuốc thượng hạng thuốc đã hay lại hiệp sức diệu dược và bào chế kỹ càng, bao sáp làm hoàn tánh dược mỗi mỗi đều trúng theo cách điều kinh chưởng tử rất nên thần hiệu, thiên hạ khắp dùng đã lâu rõ là một phương thánh dược trên đời, nếu người đương mạnh mà thường dùng thuốc nầy thì chắc mạnh giỏi luôn luôn không hay đau vặt, còn đờn bà có chồng thì mau sanh con chí như đã có thai lại thêm bồi bổ cho an thai và giúp sức mạnh nở đến cơn sanh đẻ, chẳng vậy mà thôi dầu con gái mới lớn lên dùng thuốc nầy cũng hữu hạnh lắm là thêm điều hoà đường kinh, bồi bổ khí huyết da thịt mịnh màng, thanh tươi nhan sắc, thân thể phương phi diệt trừ bá bịnh. Thiệt là một phương thuốc vệ sanh của đờn bà.

TRỊ NHỮNG CHỨNG

1 Đờn bà khí huyết kém suy, đường kinh không tốt chậm con.
2 Đường kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trồi sục không chừng.
3 Bởi đường kinh không tốt biến ra chứng đau bụng.
4 Đường kinh bế, nghịch hành, ói máu.
5 Đường kinh sầu huyết đợt dạt hoặc đỏ bầm.
6 Huyết bạch huyết băng, thân thể ôm o, tinh thần giã dượi.
7 Hoặc lo lắng nhiều, mệt nhọc châu thân bải hoãi.
8 Nghẹn, tức đau lưng mỏi gối, ăn không tiêu, nhức đầu, bụng dạ bần hoàn, mặt mày xây xẩm.
9 Thai bịnh, máy động chẳng êm thân thể mỏi tê tứ chi phát thũng.
10 Lúc sanh đẻ huyết dư còn lại, hoặc nhao (thai y) ra không hết mà sanh bịnh.

Các chứng nói trên đây dùng đến thuốc Khôn-Phụng *nầy tức thì lành đã.*

Mỗi một hoàn giá..... 0$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá. 1$50

CÁO BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1865 đến nay, chuyên chế rõng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều **có dùng cái nhãn Mẫu-đơn phụng** làm tin, có gởi bán trong các tỉnh Nam kỳ, xin chư quí-vị có dùng phải nhìn cho kỹ, ắt khỏi lầm đồ giả-mạo, còn như chư-vị ở xa chợ nhằm chỗ không có mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thơ cho tiệm tôi rõ, thì tôi sẻ gởi thuốc lập tức, mà gởi *contre remboursement*, nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc, còn để bao thơ như vầy: **M. A. Anh, rue Amiral Roze n° 55 Saigon.** Vốn tôi hằng giữ một lòng chắc chắn (Tiên nghĩa nhi hậu lợi

Ích-nguơn-Đường.

MỸ KÝ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu

Ở đường Turc, số 16

NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng quí khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm *mả đá* bằng đá *cẩm thạch đá xanh Tonkin* có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bần dồng cùng hoa điểu thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân....

Mộ bia chạm bần đá cẩm thạch.

Có thợ *hoạ chơn dung, nhắm hình người* mà vẻ bằng dầu sơn vô bố, nước thuốc, mực Tàu, viết chì than, hoạ biển liền và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIU *cẩn khải.*

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CỰ

Số 20, đường Amiral-Courbet

(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tấm, cám, trà-một, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm nầy bán rõng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gởi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có đọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẻ tỏ tê. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, nay là muốn dùng cơm tháng cũng đặng. Lại có chỗ nghỉ mát thong thả cho ông bà chơi một buổi tại

Kính cùng chư-vị đặng rõ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng, có đủ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nơi, không phải in bằng mực (*Timbre sec et humide dateur autographique*) có một lục các thứ con dấu để quí-khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin quí-khách chiếu cố, tôi rất cảm ơn lòng nhiệt-thành.

T.-KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinat. Saigon

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách được hay: Nhà ngủ hiệu DƯƠNG-HUỆ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vị sạch sẻ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền re hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ân một chuyến thì sẻ rõ trong tiệm chúng tôi lẻ hiền kính sĩ là thể nào.

ANTOINE BÁU, đốn kỉnh.
N 53, Amiral Courbet.

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đến 39

SAIGON

Bán rượu chát đỏ, trắng hiệu **Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais, hiệu St-Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.**

Có phân giải rõ ràng chứng cớ rằng không có phá rượu mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì rượu tốt mà giá lại rẻ.

BỔN HIỆU SAI TRẺ ĐEM ĐẾN NHÀ

Bổn hiệu có làm tờ giao kèo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ **Médoc**, và bảy chủ vườn có danh ở xứ **Bordelais. Kina Pélalo Goudron Robert** khai vị tửu có danh và hiệp theo phép vệ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu hột cốt Sam-banh, rượu chát, thượng mỹ tửu hiệu **Bordeaux, hiệu Bourgogne** và rượu ăn bàn rất nhẹ nhàn.

TRONG LỤC CHÂU AI MUỐN MUA SẼ GỞI ĐẾN CHO SONG CHỦ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỞ PHÍ

NAM-HỒNG-PHÁT

KHÁCH SẠNG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Govap, lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và nước nơ máy, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mướn phòng ngủ sạch sẻ rộng mát, giá rẻ.

Quí-quan, Quí-khách ở xa muốn mua hết các vật chi thì tôi mua giùm, miễn kỳ lường gởi tới chỗ ở mấy ông.

HUỲNH-SUỐT-KÝ.

CỘT TRÀM VÀ CỪ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Caïcông Tràm và Caïcông già, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ dũ hạng, để dùng mà âm nền nhà, hay là đóng cừ cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc nặng nào thứ nào xin việc thơ cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẻ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính

TRẦN-TẤN-TÀI

Marchand de bois à Rachgia.

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHẦN-HỮU-HẠN CÔNG-TY
Tư-bổn hiện được : 93.200$00

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu nầy in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tủ, chỗ ... sơn đâu ngọn lại, là chỗ để thay đổi những chữ làm dấu riêng là a, b, c, d e, g, h, k, m, n, x, t, trên nắp vầm đó đóng hai chữ 蓮 成 ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì phải coi cho kỹ.
Ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm ... hiệu đã cầu-chứng (Marque déposée) của Công-ty « LIÊN-THÀNH » đây.

LIEN-THANH. *Cẩn khải*

PNOM-PENH BAZAR
TRƯƠNG-XUÂN

BÁN SỈ — BÁN LẺ

Tại xứ ta, người Tàu và Au-châu chẳng phải là bán rông hàng hóa nước họ đem qua, phần nhiều mua của các hãng tại Saigon.

Đây bổn hiệu đã tấm đèn góc cột (chánh các nhà công nghệ) hàng ngoại quốc mà sĩ lại cho họ, kể đã 10 năm trời. Vậy ai muốn sĩ vật chi hãy mua một ít món hàng kiểu bán thử coi, rồi sau sẽ mua nhiều, thì bổn hiệu cũng tính giá sỉ gởi contre remboursement cho :

Kiến để hình chụp, mày chạm lộng, xuy vàng. — kiến dày, các bìa. (format visite) 0m065×0m09.....	12 cái	3$50
Dây thun kẹp vở, có móc...	12 cái	— 0.45
Xe hơi, xe ngựa nhỏ (đồ trẻ chơi) 12 cái.		— 0$70
Khăn bàn tông dệt bông hoa hoè, 1m45 × 0m67.....	12 cái	— 10$00.
Cartes postales giặc Âu-châu 2$50 một trăm. id. Nhựt-bổn sơn thủy về cầu 7$00 1 trăm.		
Giấy viết thơ, mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu.		
Toile Superfine.....	12 hộp	— 9$ 65
id. Idyll	12 hộp	— 8 55
id. Cosette.....	12 hộp	9 70
Bao thơ vàng thứ thường.....		3 00

một ngàn cái.

LÝ-HỮU-DƯ
24-25 Quai, Piquet, Phnôm-Penh.

Trại thợ mộc hiệu Lược-Long
tự Nguyễn-long-Thao
ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sẵng đủ bàng ăn dài mặt gỗ liền từ 1m40 cho đến 2m20, bề ngan 0m80 cho đến 1m15; bàng ăn chè kiểu tứ linh (long, lân, qui, phụng), bàng lâu cửa cuống 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và bàng ăn-mặt đá; bàng tròn một cốt xây, chưng chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 ngóc chạm giây lá tây, bàng rượu (table d'apéritifs), bàng khách (table de salon), bàng viết (bureau) bàng rửa mặt (table de toilette) bàng nguyệt, tủ áo trơn, tủ áo kiến, tủ thờ cẩn, biển liễn, thanh thờ kiến về sơn thủy, chữ ốc, chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt dâu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chưng đèn, dài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thảy đều làm bằng cây danh mộc, chế theo kiểu kim thời trơn bén, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái tiệm nghành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần thứ trơn đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quí-khách thừa diệp nhàn du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sẵng, hoặc là đặt món chi chưng dọn trong nhà thì tôi sẵng lòng mau mau làm cho vừa ý quới ông.

NGUYỄN-LONG-THAO, *Chủ trại kính cáo.*

TIỆM TRONG RANG
HIỆU: ĐỖ-TÁI-SANH
Số 26 đường Gialong số 26
CHOLON

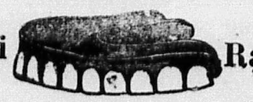

Lời Rạo

Kính cùng Lục-châu chư quí-khách đặng hay tiệm tôi trồng răng và bịch răng vàng thuở nay, trong Lục-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi ; mà cách làm nhứt-nhứt thảy đều chắc chắn hang hòi, hoặc trồng hay là bịch răng vàng, cách thức đều theo kiểu kim-thời, bịch bằng vàng Annam và vàng Tây, lại tôi cũng dùng bảo lãnh cùng quí-khách, như trong một năm mà răng của tôi trồng và bịch, có sút rớt ra, thời đem cho tôi làm lại không ăn tiền, vậy xin quí-khách có sẵng diệp dùng, xin dời gót đến tiệm tôi, tôi sẽ sẵng lòng tiếp rước chẳng sai, còn như quí-khách nào, trồng cho đặng hai hàm hoặc bịch vàng mà không dịp rảnh đến tôi, xin gởi thơ thương nghị, chừng ấy tôi sẽ đến tại nhà quí-khách cũng đặng nội trong Lục-châu chẳng luận gần xa.

Nay kính

Sách gia phổ
(Livret de Famille)

Để biên chép tên ông bà cha mẹ, vợ, con v. v. các điều quan hệ trong gia đạo 30 trương, giấy thượng hạng, bìa dày, có nhiều đều rất hữu ích nên biết.

Giá bán lẻ.....	0$40
Ở xa mua gởi recommandée.	0 50
Mua bán lại (ấy là mua ít)..	0 32

Còn mua nhiều cho 30 %
Mỗi nhà nên mua 1 cuốn
bán tại tiệm **QUANG-HUY,**
54, rue Viénot-Saigon
cẩn khải

GIÁ 0$40

ĐỒNG ÂM TỰ VỊ

Có phụ thêm những
chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES
ANNAMITES
Accompagné d'un appendice
comprenant tous les mots difficiles à écrire
PAR
Nguyễn-văn-Mai
Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement
de l'Enseignement indigène
en Cochinchine

Trong sách nầy có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đồng âm cùng chữ không nhâm Đồng âm, mà phải viết **hỏi** hay là **ngã**, hoặc viết **d** hay **g** ở trước, **c** hay là **t** có **g** hay là không **g** ở sau.

Nhơn có lời châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: « *Đến các khoa thi tới đây, thì trong những bài hạch về tiếng Annam quan giám khảo chấm vở hết sức nghiêm* ». Vậy nên tôi ngụ ý dọn bổn nầy, ngõ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho trúng theo Tự điển Génibrel và Paulus Của. Hễ có nghi ngại chữ nào, lật quyển nầy ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới), và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

VỰA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC
... MOTTET VÀ CÔNG-TY
H. BLANC và HAUFF
Đường CATINAT - SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER

Như **Soda**, *mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.*

Sữa hiệu CON GẤU
Sữa tươi tốt như mới nặn ra
SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ
Sữa đặc không đường condensé
Váng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu *UNDERVOD*, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise
TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG
23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời cho lục-châu chư quí-khách đặng rõ : Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêm-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợlớn, đường Thủy-binh (Rue des Marins) số 184, tục danh là hàng cháo-nhúi, nên tôi thường hiểu ý quí-bà quí-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiếu cố cho người đồng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mảng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-LẠC dit BẢY-KHÒE.